

BARCELONA

Núm. 21 novembre 2001
250 ptes.

EDUCACIÓ

4 NOTÍCIES

- VII Audiència Pública
- Jornades del 25è Aniversari de la FAPAC
- Dones i Transformacions Socials
- Debat Obert Fòrum 2002 a Porto Alegre
- L'EBM Bambi estrena espai
- Literatura del Tercer Món

6 SOM XARXA

Els eixos transversals a l'educació infantil
L'EBM Roure-Clot aposta pels valors

8 APUNTS

Benvingut Euro
Elements per al treball a l'aula

10 OPINEM

Reciclem o desforestem?
Reutilització dels llibres de text

12 A FONTS

La Participació dels infants en el desenvolupament sostenible
Roger Hart

15 ASSOCIACIONS

Rosa Sensat
Una associació de mestres que treballa per millorar la pràctica educativa

16 PERSONATGES

Raimon Guilera,
President de la FAPAC

18 RECURSOS

Emili a la ciutat de la gent
Un projecte educatiu per conèixer els altres

20 CONSELLS ESCOLARS

- L'adequació del mapa escolar de Barcelona
- Coordinació famílies-mestres

22 BCN A L'ESCOLA

L'escola dansa a Les Corts
Programació de dansa per a escoles

24 PROJECTE EDUCATIU DE CIUTAT

Eduquem més enllà de l'horari lectiu
Respostes a una nova realitat

26 CIUTATS EDUCADORES

Recuperació i integració del riu Huasco a la ciutat de Vallenar, Xile

28 CIUTAT

La nova moneda europea
A l'OMIC ens n'informen

30 UNA MICA DE TOT

- Hem llegit
- Lectura
- Va de Web
- Les escoles il·lustren la revista
- Convocatòries
- Tira còmica

BARCELONA EDUCACIÓ
Tercera època

Consell editorial
Marina Subirats
Regidora presidenta de la Comissió d'Educació i Cultura de l'Ajuntament

Manel Blasco
Gerent de l'Institut d'Educació

Teresa Eulàlia Calzada
Directora de Planificació Educativa i Coordinació Territorial

Daniel Resines
Director de Formació Professional i Transició al Món del Treball

Ignasi García de la Barrera
Director adjunt de Planificació Educativa i Coordinació Territorial

Manel Vila
Director de Serveis Educatius

Josep M. Rius
Director de Recursos i Serveis Generals

Casimir Macià
Director de Centres Educatius Municipals

Carme Turró
Secretària del Consell Escolar Municipal

Pilar Figueras
Secretària de la Comissió interdepartamental Barcelona Ciutat Educadora

Direcció
Eva Martínez-Picó

Consell de Redacció
Lídia Marsol
Departament d'Organització i Sistemes d'Informació

Isabel Boix
Direcció de Planificació Educativa i Coordinació Territorial

Ignasi García de la Barrera
Direcció de Planificació Educativa i Coordinació Territorial

Daniel Resines
Direcció de Formació Professional i Transició al Món del Treball

Emili Pérez
Direcció de Centres Educatius Municipals

Dolors Cabrera
Direcció de Centres Educatius Municipals

Esteve Barandica
Direcció de Serveis Educatius

Dolors Casanovas
Projecte d'Innovació i Qualitat de la Pràctica Educativa

Pia Vilarrubias
Projecte d'Educació en Valors

M. Josep Udina
Comissió Interdepartamental Barcelona Ciutat Educadora

Josep Rovira
Consell Escolar Municipal

Coordinació:
Jaume Capsada

Redacció:
Patrici Hernández

Disseny gràfic original:
Villuendas+Gómez disseny

Disseny gràfic:
Gramagraf, SCCL

Secretaria i administració:
Programa de Publicacions de l'Institut d'Educació de l'Ajuntament de Barcelona.
Plaça d'Espanya, 5, 08014 Barcelona
tel: 934023534; fax: 934023601
e-mail: imebatencio@mail.bcn.es

Il·lustració: Luis Carballo. Escola Eina
Fotografia portada: Natàlia Limones
Impressió: Impremta Municipal

ISSN: 1135-2655
Dipòsit legal: B-10674-97

© Institut d'Educació de l'Ajuntament de Barcelona

“Em demana vostè sobre la influència del meu treball. Si em permet la ironia, es tracta d’una típica qüestió masculina. Els homes sempre volen tenir gran influència; però jo ho veig com quelcom més aviat extrínsec. Influir jo mateixa? No, jo vull comprendre. I si altres comprenen en el mateix sentit que jo he comprès, això em produeix una satisfacció personal, com un sentiment de trobar-me a casa.”

Hannah Arendt,
entrevistada per Günter Gaus

Editorial

UNA LLAVOR DE FUTUR

L’entrada al s.XXI, lluny de ser la fantasia que alguns autors ens havien dibuixat en els seus relats, està resultant el perllongament més dur possible de les darreries del s. XX. La incidència de la pobresa sobre la terra, les violacions dels drets humans, l’agressió sobre el medi ambient, han deixat de ser constants per ser creixents, progressions que semblen inaturables en el marc de la globalització que, a poc a poc, fa arribar els seus tentacles fins al darrer racó de món.

Entre el soroll somort que ens deixen aquests fets se’ns acumulen les crisis de seguretat alimentària o els grans accidents farcits de morts. I, encara, tornem de vacances i, tot just iniciar el curs, un calfred que porta símptomes de guerres santes, olor de venjança i diagnòstic d’epidèmies recorre el món.

De cop, ens sembla que tot anant pel carrer qualsevol cosa pot passar al nostre entorn. I a poc a poc, sobrevivint a cada petit descobriment terrible, ens anem sentint més i més vulnerables, una mica a mercè dels vents tèrbols que bufen sobre la terra. És com si la distància entre allò que fem o podem fer i l’espai en què es decideixen els fets s’anés engrandint, convertint-se en un abisme que no es pogués salvar.

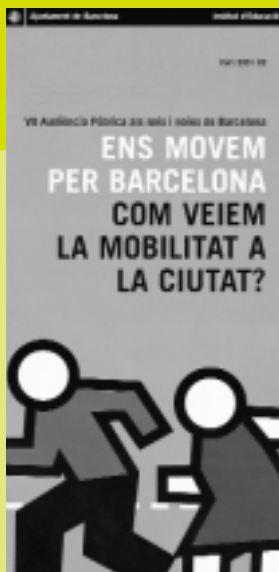
A casa nostra, una tardor més s’han celebrat les jornades anuals del PEC, enguany centrades en **Les noves ciutadanes: educació i immigració**. La participació, aclaparadora, ens ha mostrat que el Projecte Educatiu de Ciutat i els seus debats estan més vius que mai. I, un cop més, ens ha vingut a dir que les persones, la gent, Barcelona, treballen i es mouen per un demà millor. Amb curiositat, amb interès, amb projectes i propostes per a l’acció, cadascú ha anat passant per la trobada deixant ben marcat el pols de la ciutat, deixant molt clar que la immigració és una realitat coneguda, compartida, acceptada, transformadora, potenciadora; una llavor de futur.

I és aquesta actitud col·lectiva la que, una tardor més, quan tornem a esperar les pluges, ens omple de força. Sens dubte, les jornades del PEC són el preludi d’un moment més gran que s’acosta a poc a poc i que ja comencem a albirar: el **Fòrum Universal de les Cultures**. Aquesta gran trobada, que gira a l’entorn de tres eixos fonamentals –la pau, la sostenibilitat i la diversitat– ha de servir per fer confluïr els individus i les cultures en uns objectius compartits per tal de construir una ètica comuna, una ètica transversal. Perquè ja no hi ha problemes particulars ni solucions puntuals; el que passa a Barcelona influeix a Nairobi, i les platges de l’Índia són també les nostres. És des d’aquesta presa de consciència i l’assumpció de responsabilitats col·lectives que podrem resoldre els dubtes i esborrar la sensació de vulnerabilitat. És des de la força del coneixement de l’altre i l’acostament a l’entorn que podrem reduir l’abisme entre la vida quotidiana i el pas de la història sobre la terra. ■

notícies

VII AUDIÈNCIA PÚBLICA

Ens movem per Barcelona. Com veiem la mobilitat a la ciutat? És el tema triat enguany per a l'Audiència Pública als nois i noies de Barcelona. Es treballaran aspectes que fan referència als diferents desplaçaments que fa el jovent, relacionats amb la seva vida escolar, familiar i de lleure. Quina percepció tenen els nois i noies de la mobilitat a la ciutat? Què pensen del transport públic, del trànsit, de la contaminació i l'accidentalitat? Aquestes i altres qüestions seran motiu de reflexió, a partir de la qual el jovent presentarà les seves conclusions en l'audiència pública presidida per l'alcalde que tindrà lloc la propera primavera. Aquesta activitat es realitza de forma paral·lela amb l'Ajuntament de Sant Sebastià-Donostia i les escoles d'aquesta ciutat. imebatencio@mail.bcn.es.

DONES I TRANSFORMACIONS SOCIALS

Els passats 23 i 24 d'octubre van tenir lloc al Parc Científic de Barcelona unes jornades amb aquest títol, organitzades pel Centre de Recerca Social i Educativa (CREA), publicrea@pcb.ub.es. En el marc d'aquestes jornades es van presentar i debatre propostes adreçades a les administracions, universitats, moviments socials i altres instàncies, per tal d'obrir camins de participació efectiva a totes les dones.

JORNADES DEL 25È ANIVERSARI DE LA FAPAC

En el marc de la celebració d'aquesta efemèride, la Federació d'Associacions de Pares de Catalunya està duent a terme un congrés sobre *Família i escola* la cloenda del qual seran unes jornades finals, que amb el lema *Decideix sobre l'educació dels teus fills* tindran lloc l'1 i 2 de desembre, a la Universitat de Barcelona, congres@fapac.net. El congrés pretén establir les bases del que ha de ser la federació al segle XXI i recollirà el treball previ realitzat a partir del debat sobre quinze eixos temàtics, en diferents jornades territorials que s'han fet i que encara s'estan fent.

DEBAT OBERT FÒRUM 2002

El proper 26 de novembre, a les 18.30 hores, a la sala Ovidi Montllor del Mercat de les Flors tindrà lloc l'acte de presentació del **Fòrum l'Escola i la Ciutat** amb una conferència de Manuel Castells sobre el tema *L'educació a la societat de la informació*. Durant l'acte es portarà a terme la constitució de la xarxa de municipis del Fòrum, que actualment ja compta amb més de quaranta municipis, i l'inici del Debat Obert, guia de materials que es publicaran properament. Confirmeu, si us plau, la vostra assistència al telèfon 93 402 36 63.

FÒRUM D'EDUCACIÓ A PORTO ALEGRE

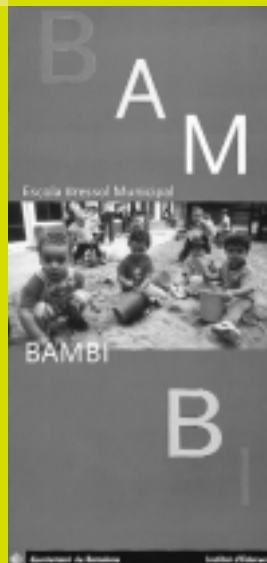
Entre el 24 i el 27 d'octubre va tenir lloc a Porto Alegre (Brasil) el *Fòrum Mundial d'Educació*, que va esdevenir un espai de trobada d'educadors i educadores de tot el món, en el marc de treball obert pel Fòrum Social Mundial. Els treballs d'aquestes jornades van versar sobre la creació d'espais de diàleg i la crida a governs i societat civil de tots els països sobre la lluita per una educació que assegurí a tothom l'accés al coneixement i als drets que reconeix i garanteix la carta de l'ONU www.forummundialdeeducacao.com.br.

LITERATURA DEL TERCER MÓN

Els propers 22 i 23 de novembre se celebraran al Pati Manning les *IV Jornades de Literatura entre Continents*, organitzades per l'Associació Cultural TransLit, on es donaran a conèixer tres escriptors i escriptores africans i la seva obra. Paral·lelament a aquests actes, tindran lloc diverses activitats complementàries a escoles, centres cívics i universitats de la ciutat. Concretament, el 22 de novembre, a l'IESM Ferran Tallada, www.bcn.es/ferrantallada, l'escriptora algerina Leila Sebbar farà una conferència, precedida d'un espectacle de "rondallaire" per a nens i nenes de deu a catorze anys.

L'EBM BAMBI ESTRENA ESPAI

El 9 d'octubre va tenir lloc la inauguració del nou emplaçament de l'EBM Bambi, al districte de Les Corts. L'escola es va crear l'any 1973 com a cooperativa de mestres, mares i pares i va formar part, per la seva trajectòria educativa, de la Coordinadora d'Escoles Bressol de Barcelona, que va donar impuls a la constitució del Patronat Municipal de Guarderies, l'any 1977. En l'actualitat l'escola forma part de la xarxa d'escoles bressol municipals de l'IMEB. El trasllat a les noves instal·lacions, on comparteix espai amb el CEIP Duran i Bas, ha de permetre millorar els seus serveis, mantenint el seu paper de referent al barri i facilitant l'itinerari dels infants en tot el cicle d'educació infantil. a8046311@centres.xtec.es

L'EBM ROURE-CLOT
APOSTA PELS VALORS

ELS EIXOS

L'EDUCACIÓ INFANTIL

L'EBM Roure-Clot és un centre d'educació infantil del cicle 0-3 anys, situat al districte de Sant Martí, al barri del Clot. El Projecte Educatiu del Centre explicita, entre d'altres intencions educatives, donar tractament a temes com la coeducació, la interculturalitat, els valors i la problemàtica mediambiental. Ells ens expliquen la seva experiència.

L'educació intercultural, l'educació en valors, l'educació per a la salut, l'educació per a la convivència, l'educació no discriminatòria, l'educació mediambiental, l'educació per al consum, etc. Aquestes temàtiques englobades amb el nom d'eixos transversals fan referència a temes d'actualitat, a diferents problemàtiques o situacions de rellevància i interès social. Els eixos transversals van lligats a la vida quotidiana; és a dir, tenen en comú el fet d'estar en contacte directe amb el medi, per la qual cosa són situacions significatives i motivadores per a l'alumnat, esdevenen un gran potencial educatiu i, alhora, són transformadores d'actituds i valors.

Segons el Grup d'Investigació i Recerca i d'Eixos Transversals de l'ICE de la Universitat de Barcelona*, les diferents temàtiques transversals tenen unes característiques comunes:

- Són un mitjà per impulsar la relació entre l'escola i l'entorn, ja que s'obren a la vida i s'amaren de la realitat social.
- Tenen com a finalitat promoure una millora de la qualitat de vida per a tothom.
- Actuen en l'educació des d'una perspectiva ètica i en tres dimensions: valors i actituds, procediments i conceptes.
- Tenen una dimensió humanística que respon a demandes socials i a problemàtiques rellevants.
- Contribueixen al desenvolupament integral de la persona, mitjançant el principi d'acció/reflexió.
- Responen a una intencionalitat educativa i, per tant, cal planificar-los i avaluar-los.
- Interactuen entre ells i amb altres aprenentatges, ja que no són compartiments aïllats.
- Impliquen un treball del conflicte i del consens per tal de promoure una reconstrucció crítica.
- Ajuden a prendre decisions, a millorar l'autonomia personal i la capacitat de diàleg; potencien el raonament i la reflexió, el sentit crític i l'empatia, la implicació i la responsabilitat.
- Tenen com a finalitat la construcció d'un pensament social crític, mitjançant la reflexió i el canvi d'actituds i comportaments.

ELS EIXOS TRANSVERSALS A L'EDUCACIÓ INFANTIL

Es poden desenvolupar aquests temes amb infants tan petits? La resposta és sí; encara més, podríem afirmar que sempre han estat presents encara que de manera implícita i inconscient, per la qual cosa moltes vegades les nostres actuacions poden ser incoherents o entren en contradicció amb els principis definits en el Projecte Educatiu de Centre (PEC).

Per exemple: nosaltres considerem la coeducació un principi. Tenim en compte en tots els documents, ja siguin interns o externs, utilitzar genèrics o els dos gèneres, femení i masculí. Podríem dir que en el nostre centre es treballa la coeducació, però fent una reflexió sobre la nostra pràctica ens adonem d'aspectes que cal prendre en consideració i modificar. Cal tenir present que quan ens dirigim als infants també hem d'intercanviar l'ordre dels gèneres perquè realment hi hagi una igualtat, és a dir, els nens i les nenes, les nenes i els nens. Hem de revisar els recursos de les aules, les imatges dels contes i dels trencaclosques, ja que no tots són "coeducativament correctes".

Els eixos transversals tenen un gran potencial educatiu, però per aprofitar-ho, han de ser tractats des d'una perspectiva global, permanent i sistematitzada. Aquest procés ha de representar per als docents una reflexió crítica de la nostra teoria i pràctica, explicitant el "currículum ocult"; una reflexió que ens condueixi a una reconstrucció crítica del procés d'ensenyament - aprenentatge, al consens del claustre sobre el perquè, el què, com i quan ensenyem.

ELS EIXOS TRANSVERSALS A L'ESCOLA BRESSOL ROURE - CLOT

La població del nostre centre és multicultural. En el curs escolar 2000-2001 els percentatges segons la procedència eren els següents: alumnes procedents de Catalunya, 51%; d'Espanya, 10 %; de la UE, 4 %; extracomunitaris, 35 %. Aquests fets són una realitat que configura la nostra escola però, alhora, han esdevingut una motivació per abordar les problemàtiques implícites, recollides en el Projecte Curricular

TRANSVERSALS A

Fotografia: Nuri Batalla

«Els eixos transversals són situacions significatives i motivadores per a l'alumnat, esdevenen un gran potencial educatiu i són transformadores d'actituds i valors.»

de Centre, on explicitem, entre d'altres intencions, donar tractament educatiu a temes com la coeducació, la interculturalitat, els valors i la problemàtica mediambiental.

Aquestes intencions a hores d'ara s'han anat desenvolupant en el tercer nivell de concreció curricular, a les programacions i activitats de l'aula, i també, pel que fa a les relacions amb les famílies.

La relació família-escola sempre és molt important, però sobretot en aquesta etapa. A l'escola ens trobem amb una diversitat d'idiomes que fa que busquem mecanismes per poder comunicar-nos i donar a conèixer la nostra tasca educativa.

L'AMPA organitza xerrades de temes com l'alimentació, la salut, les joguines... La interrelació entre famílies s'estableix cada dia quan els pares porten els seus fills i filles a l'escola o quan els passen a buscar, i al llarg del curs es realitzen festes on la seva participació és activa.

Els àlbums de fotografies familiars són un gran recurs per treballar la diversitat de nuclis familiars, així com les diferents ètnies i el respecte a les seves singularitats.

Una audició de Louis Armstrong ajudant-nos del suport plàstic d'uns titelles ens permet desenvolupar continguts dels llenguatges musical i plàstic i, alhora, donar models en els quals alguns infants es senten identificats – “es negro como mi padre” – de manera que afavorim la seva autoestima i despertem en altres el coneixement i respecte a les diferències.

L'escola obre les portes a l'entorn, però també hi sortim, en gaudim i hi intervenim. Per exemple, fem sortides al barri per comprar fruita i després en fem: confitura; anem a veure com el pastisser fa les mones de Pasqua, etc. En aquests recorreguts posem en pràctica les normes de comportament al carrer i facilitem als infants el contacte amb l'entorn natural en les sortides als jardins del barri o a una granja, on, a més de gaudir, afavorim actituds de respecte i cura del medi.

Cal dir, en honor a la veritat, que les iniciatives s'han dut a terme en funció del grau d'implicació personal de les educadores envers les diferents problemàtiques, però també cal destacar que han sorgit iniciatives força interessants que han estat seguides per tot l'equip i que s'ha vist la necessitat que tot el claustre reflexioni sobre aquestes temàtiques i el seu tractament educatiu, fet que, potser, és el més interessant de tot.

En el procés d'ensenyament-aprenentatge en el nostre centre afavorim que:

- La diversitat sigui font d'enriquiment i no pas de discriminació.
- Els diferents models familiars, els costums i els estils de vida en els diferents grups culturals i ètnics hi quedin reflectits.
- La comunicació sigui la via de resolució positiva de conflictes.
- S'assoleixin valors d'empatia, solidaritat, cooperació, comunicació.
- Es generin accions i actituds envers la conservació del medi.
- Les famílies participin d'aquestes reflexions i actuacions i en prenguin part.

Tots els cursos nos s'han d'iniciar amb projectes que ens ajudin a millorar personalment i professionalment. Un dels nostres projectes durant aquest curs escolar és fer que el nostre Projecte Curricular de Centre s'impregni dels diferents eixos transversals i incloure els seus objectius i continguts en cada una de les àrees de coneixement. ■

Dolors Casas

EBM Roure-Clot

eeiroure-clot@centres.xtec.es

*GET, grup d'investigació i recerca en temes transversals <http://www.ub.es/ice/mapa.htm>

BENVINGUT EURO

ELEMENTS PER AL TREBALL A L'AULA

L'euro serà aviat la moneda d'ús comú a la majoria de països europeus. Els euros, a partir de l'any 2002, seran un mitjà econòmic i financer que facilitarà les comunicacions, les relacions i els intercanvis entre els habitants de la Unió Europea. La implantació de la nova moneda generarà una situació excepcional de repercussions socials i econòmiques i tindrà una rellevància especial en la nostra vida quotidiana.

Les nenes i els nens d'educació primària són els que actualment estan més preparats per a aquest trànsit. L'alumnat es troba en el moment adequat per iniciar-se i avançar en la majoria d'operacions de la lògica matemàtica necessàries per conèixer l'euro i aprendre a fer-lo servir correctament. La primària és l'etapa més adequada per tractar els aspectes relacionats amb la nova moneda: l'euro.

Aquest aprenentatge és, a més, un aspecte que s'integra perfectament en el contingut transversal d'"educació per al consum". Cal destacar que gràcies al canvi de moneda europeu tenim una oportunitat força interessant per desenvolupar la formació de les nenes i els nens d'educació primària en un afer de gran interès i importància en el món actual.

L'EURO I L'ESCOLA

La Comissió Europea ha recomanat als Estats membres que facin participar als seus centres escolars i al conjunt del sistema educatiu en les campanyes d'informació sobre l'euro; amb aquesta finalitat, els demana que sensibilitzin, informin i formin el professorat i altres membres del personal educatiu. S'han de prendre mesures específiques en tots els sectors de l'educació i la formació i, en particular, en l'educació a distància, la formació per a persones adultes, l'ensenyament superior, la formació professional i l'aprenentatge en alternança. En aquest procés les tecnologies de la informació han d'ocupar un paper determinant. S'haurà de parlar especialment en el jovent que es troba fora del sistema escolar o de les estructures educatives. Els Estats membres ja estan fomentant la participació activa dels centres escolars i dels nois i noies, i és possible informar-se de part de les seves activitats en els llocs d'Internet nacionals.

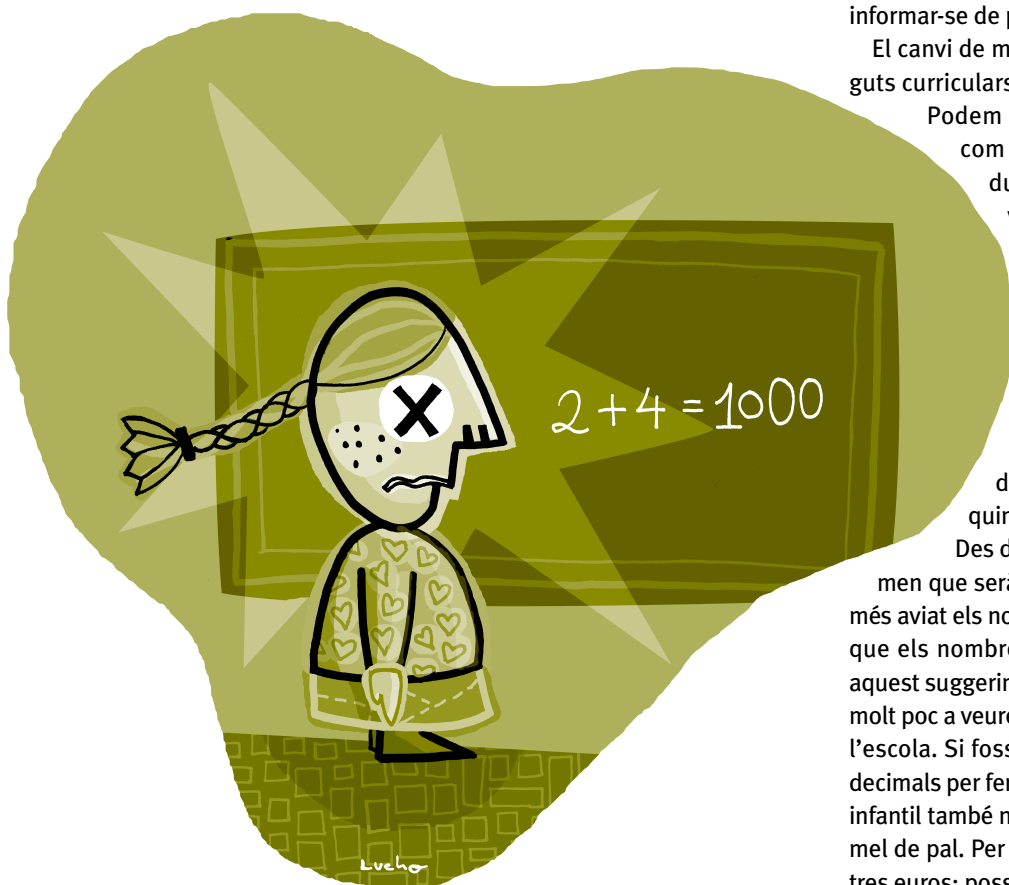
El canvi de moneda ens servirà de pretext per desenvolupar els continguts curriculars i per apropar-nos a una educació molt més integral.

Podem treballar a partir de l'euro aspectes relacionats amb ell, com per exemple la utilització de la moneda per comprar productes i per fer els comptes, proposant conversions d'equivalència i arrodoniments de canvi.

Però el coneixement de l'euro també ha d'afavorir el coneixement d'Europa, dels costums dels seus habitants, dels idiomes i característiques de les diferents regions europees, així com l'aproximació d'altres conceptes com la solidaritat, l'entesa, la comprensió de moltes altres persones que tenen diferents costums.

Ja hem entrat en el compte enrere de la història de la introducció de l'euro. Tothom en parla, tothom intenta conjeturar quins són els elements didàctics per treballar a l'escola.

Des de fa uns quants mesos se senten veus qualificades que afirmen que serà necessari, a partir d'aquest curs, treballar o introduir molt més aviat els nombres decimals en els currículums escolars. Ens justifiquen que els nombres decimals són necessaris per fer servir els euros. Però aquest suggeriment és erroni. Encara que sembli el contrari, els euros tenen molt poc a veure amb els nombres decimals que els nens i nenes treballen a l'escola. Si fossin necessaris la utilització i el coneixement dels nombres decimals per fer servir la nova moneda europea, els nens i nenes d'educació infantil també necessitarien aprendre decimals per poder comprar un caramel de pal. Per sort, no esperem que els caramels de pal costin l'any 2002 tres euros; possiblement en trobarem a les botigues per 0,25 €.

La majoria dels nostres conciutadans no saben de decimals, i possiblement no sabran què representen les xifres de les dècimes i de les centèsimes en un determinat preu de qualsevol producte. Tanmateix, quan l'any 2002 es trobin al quiosc per comprar el diari, constataran que el seu preu serà de 0,90€. La gent del carrer no pensarà en sistemes de numeració decimal, sinó que directament retindran 90 cèntims d'euro.

APRENENTATGES GLOBAIS I L'EURO

Aquests darrers vint anys les escoles han fet un canvi radical en alguns dels seus aprenentatges inicials. Un d'aquests canvis ha estat el del sistema de la lectoescriptura. Es va deixar de banda el mètode sil·làbic (conegut per tothom com "sistema Palau"). Aquest mètode proposava que els nens i nenes als primers anys d'escola aprenguessin una sèrie de regles que indicaven, segons una estructura determinada composta per vocals i consonants, que produint síl·labes podien aprendre a llegir. Actualment, l'infant veu la paraula "casa" i l'emmagatzema en forma d'imatge dins de la part dreta del cervell (dextrohemisferi), de manera que cada vegada que veu la paraula "casa", la interrelaciona amb l'objecte "casa".

En canvi, el que es fa amb matemàtica als primers nivells educatius és ensenyar a les nenes i els nens de llegir nombres fent servir la numeració. Per exemple, per llegir el nombre 456, llegim 4 centenes, 5 desenes i 6 unitats, és a dir, un mètode en què, a partir de l'estructura d'unitats, desenes, centenes, puguin determinar de quin nombre es tracta. Els nens i nenes i nosaltres mateixos no llegim els nombres fent servir el sistema de numeració decimal. Per exemple, quan ens diuen d'anar a un carrer determinat, a la casa número 359, detectem aquest nombre com una unitat visual.

L'euro farà que els nombres, les quantitats que amb ells representem, siguin molt més reduïdes. A partir de l'any 2002 ens costarà de trobar exemples de nombres grans. Queden uns quants exemples com la població del món, les superfícies dels continents, distàncies interplanetàries... El nostre alumnat no distingeix entre codis numèrics i codis de paraula. Per a ell, tot és una imatge que accepta globalment i que determina un objecte concret.

FER PROBLEMES AMB EUROS

Els nens i nenes del cicle inicial de primària hauran de resoldre problemes fent servir els euros com a unitat monetària, però no caldrà que tinguin coneixement dels nombres decimals. Per exemple, per resoldre el problema "Tinc 3,50€ i he comprat un refresc que valia 1,25€. Quants diners tinc ara?", què hauran de fer?

Per fer aquest càlcul, les nenes i els nens han de saber restar nombres de tres xifres i trobar la semblança amb la resta de la dreta que és diferent, perquè representen diners.

La mecànica de les operacions amb euros és igual que la de qualsevol operació feta amb nombres naturals; la diferència que trobarà l'alumnat és que la que representa diners porta "comes" i que darrere hi posem el símbol €. ■

Lluís Segarra

El Quinzet de matemàtiques

lluis-segarra@terra.es

«Encara que sembli el contrari, els euros tenen molt poc a veure amb els nombres decimals que els nens i nenes treballen a l'escola.»

MATERIALS DIDÀCTICS

Un material didàctic interessant: Fem servir l'euro

Per treballar de forma lúdica, la Direcció General de Formació d'Adults del Departament de Benestar Social de la Generalitat de Catalunya ha confeccionat un material, *Fem servir l'euro*, força interessant per utilitzar a l'escola.

Destaquem un dels jocs: *Anem de compres*, que permetrà a nenes i nens de comprar, disposar de diners, canviar, fer una estimació dels diners que tenen i dels que podran gastar, etc.

Regles del joc:

Abans de començar, s'han de col·locar els objectes de compra en el seu lloc corresponent del taulell: cada grup d'objectes s'haurà de situar a la botiga a la qual pertany. Per facilitar la seva agrupació, cada objecte és d'un color, el mateix que correspon a cadascuna de les botigues.

En començar la partida, es sorteja l'ordre de les persones i cadascuna d'elles rep un total de 1.623 euros, distribuïts entre bitllets i monedes. Els diners restants es col·loquen a la caixa. Cada persona és l'encarregada de cobrar i tornar el canvi de les compres del jugador de la seva dreta. Els jugadors col·locaran les seves cistelles a les caselles corresponents als bancs o caixes per iniciar des d'allí la partida.

Per torn, cada persona tira el dau i avança la seva fitxa tantes caselles com punts li hagin sortit, començant a comptar des d'un dels bancs o caixes d'estalvi, cap a la dreta.

Cada vegada que un jugador arriba a una casella amb botiga té la possibilitat de comprar algun dels seus productes. En aquest cas haurà de pagar al moment el preu que indica el producte i rebre el canvi corresponent. Cada persona pot comprar només un objecte de cadascuna de les botigues que hagi visitat.

Final de la partida i persona guanyadora

Guanya la persona que aconsegueix comprar almenys un objecte de cadascuna de les botigues i li sobren com a mínim 200 euros.

Fotografies: Tatiana D. Matthews

Ha començat un nou curs escolar i un dels temes que preocupa especialment les famílies és el dels llibres de text, i en general el de les desmesurades despeses a que han de fer front. Països del nostre entorn ja tenen molt camí recorregut en el tema de la gratuïtat dels llibres de text. Aquí se'n comença a parlar, i ja comptem amb algunes iniciatives incipients, que es treballen de forma experimental amb la implicació de tota la comunitat educativa. Us en presentem un parell.

REUTILITZACIÓ DELS LLIBRES DE TEXT

RECICLEM

MONTSERRAT I ÀNGELS, MESTRES DEL CEIP JOAN MIRÓ

Ja fa un temps van venir unes famílies amb una proposta que vam trobar molt interessant. Ens van dir que era una llàstima que, a primària, els llibres no es reutilitzessin, perquè acabaven a casa sense fer res. Aquesta proposta representava dues coses: d'una banda, un estalvi econòmic per a les famílies; i d'altra banda, tot un camp per treballar el tema del respecte al material escolar. Si el llibre s'havia de tornar a utilitzar, això volia dir que els nois i noies, els i les mestres i les famílies havien de tenir cura de conservar-lo en bon estat. La proposta era molt interessant, però implicava un muntatge molt complicat. I l'experiència va poder arrencar perquè les famílies ho van veure clar, van fer un estudi econòmic del que suposava i, sobretot, s'hi van implicar a fons. El que es va acordar des del començament és que les famílies respectarien qualsevol decisió de l'equip de mestres sobre canvis o modificacions de llibres, i la veritat és que no s'han donat problemes en aquest sentit.

Al començament, després d'un primer sondeig, un 40% de les famílies va respondre positivament a la proposta. D'altres no ho veien clar. A més hi va haver el debat sobre quin material i quins llibres es podien reutilitzar i quins no. Un exemple clar és el dels diccionaris.

El projecte ha pogut tirar endavant perquè hi hagut al darrere unes famílies que han treballat moltíssim i la bona voluntat de tothom a col·laborar-hi. El primer any va ser, d'entrada, un caos, especialment per diferenciar entre les nens i nenes que s'acollien al projecte i els que no. És clar que a l'escola teníem un avantatge, i és que des de fa molt de temps el material fungible i les activitats fora l'aula (sortides, colònies, excursions, etc.) els tenim socialitzats. Actualment tenim el model del "tot socialitzat" fins a tercer de primària, i només els tres darrers cursos funcionen amb un model "mixt" amb incorporats i no incorporats a la reutilització. La idea és que en els dos propers anys el sistema funcioni a tota l'escola. Aquest projecte, a més del tema de l'estalvi econòmic suposa tot un treball en valors molt valuós. La veritat és que a la nostra escola ha estat més fàcil desenvolupar aquest projecte perquè ja hi havia una certa cultura i tradició en aquest sentit. Els nois i noies estan molt i molt acostumats a compartir.

Un dels temes que a les famílies els feia més por és el de que els seus fills i filles no "estressin llibres". Malgrat això, el nivell de conscienciació trobem que és molt alt, i que supera en molt les expectatives que ens havíem creat.

«Totes aquestes experiències haurien d'anar encaminades cap a una universalització del sistema i a un model de gratuïtat dels llibres de text.»

O DESFORESTEM?

M. ANTÒNIA I PILAR, DE L'ÀMPA DEL CEIP JOAN MIRÓ

Com a mares que vam iniciar aquest projecte estem força convençudes i molt contentes del seu desenvolupament. La idea és que en el termini de tres anys sigui l'escola mateixa la que porti tota la gestió. Els avantatges d'aquest sistema, bàsicament, són l'econòmica i la de medi ambient, perquè ens estalviem uns diners, i, a més, ajudem a que no s'hagi de fer tant paper. També presenta un factor positiu en el vessant pedagògic, per tot el treball amb els nens i nenes que suposa que vegin que el material es pot reutilitzar, compartir. De la mateixa manera que s'ensenya que els mobles no s'han de fer malbé, amb els llibres i el material passa el mateix. Els inconvenients del sistema són principalment de gestió i coordinació, i que suposa una feina de por.

De totes formes, pensem que és una experiència molt positiva perquè "fa caliu d'escola", participen les famílies, els infants i els i les mestres en un projecte comú i compartit.

TÀNIA I POL, ALUMNES DE CICLE SUPERIOR DE PRIMÀRIA DEL CEIP JOAN MIRÓ

Troblem que està molt bé, això del reciclatge de llibres, perquè si a casa ets tu sol, ja gastes bastant, però si, a sobre, sou més germans, les despeses són molt altes. D'aquesta manera, amb aquest sistema és més barat. Hi ha vegades, però, que la gent no esborra els llibres, però com que els professors diuen que si hem d'escriure alguna cosa ho fem amb llapis, després ho esborres en un moment. A vegades, alguns alumnes no fan cas i escriuen amb bolígraf, i fan malbé el llibre.

Està molt bé quan et donen un llibre que ha estat ben tractat. Els llibres es canvien cada quatre anys, i a més l'avantatge és que si perds un llibre te'n donen un de nou. Pel que fa als diners, aquest sistema és molt millor, però ens dóna més feina perquè abans podíem fer els exercicis directament a sobre del llibre i ara els hem de fer en un full a part. T'hi acabes acostumant, però. Les nenes acostumen a tractar millor els llibres que no pas els nens. I aquest any, en general, estan més ben cuidats que l'any passat.

ROSER, CARME I MANEL, MESTRES DEL CEIP LA FARIGOLA DEL CLOT

La idea de socialitzar els llibres de text va sorgir de les famílies i, d'entrada, als mestres ens feia una mica de por per la complexitat de la gestió que suposava. Ara fa tres anys que ho fem i n'estem molt contents. Hi ha

famílies que s'han afegit a la iniciativa i d'altres que no. També hi ha un fons de llibres romanent, especialment per nens i nenes d'incorporació tardana o en d'altres situacions.

Els nois i noies no estan prou sensibilitzats encara en el tema de la reutilització dels llibres i de fer-ne un bon ús, tot i que a classe mirem de treballar aquests hàbits. Els nens i nenes quan arriben al cicle superior els agrada de personalitzar els llibres i això dificulta la tasca. És cert, però, que cada vegada més nois i noies van prenent consciència del tema i els respecten i els cuiden més. Les famílies també participen molt activament en aquest treball d'hàbits.

Totes aquestes experiències haurien d'anar encaminades cap a una universalització del sistema i a un model de gratuïtat dels llibres de text, temes que les famílies i tota la societat estan reclamant cada cop més.

FELIP, DE L'ÀMPA DEL CEIP LA FARIGOLA DEL CLOT

Actualment hi ha un 40% de famílies que participen en el projecte, una xifra estable els darrers anys. S'ha de tenir en compte que aquest sistema només es fa servir als cicles mitjà i superior. La idea inicial va ser que l'ÀMPA fos la propietària de tots els llibres de l'escola, que es prestessin als infants i que les famílies paguessin una quota per mantenir-los. Per fer això calia una inversió inicial molt important, de molts milions de pessetes. Llavors el que es va fer va ser crear un sistema pel qual les famílies interessades a participar donaven els llibres a final de curs, una comissió revisava el seu estat, i els aprofitables passaven a ser socialitzats. Amb aquest sistema ja teníem ben bé la meitat dels llibres, per la qual cosa se'n van haver de comprar molts menys dels inicialment previstos.

Cal tenir en compte que aquest sistema ja funciona pràcticament a tota la Unió europea, i nosaltres estem lluitant perquè també funcioni aquí.

ALBA I JOAN, ALUMNES DE CICLE SUPERIOR DE PRIMÀRIA DEL CEIP LA FARIGOLA DEL CLOT

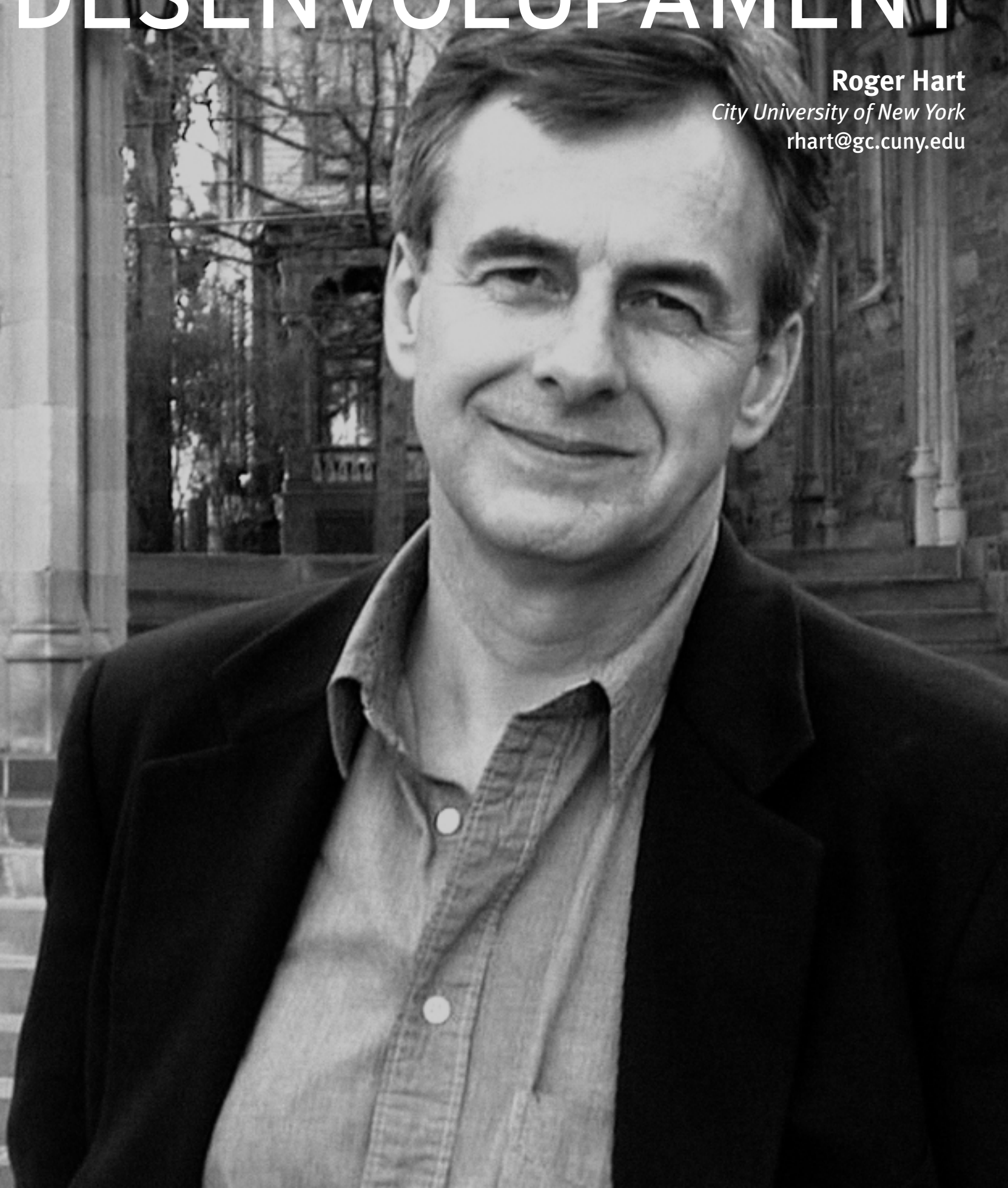
Aquest sistema surt molt més barat. I a més és molt millor per els nens i nenes que no se'n poden comprar. Creiem que està bé, encara que els llibres estiguin una mica guixats, perquè ho esborres i es poden tornar a utilitzar sense problemes. També els tractem millor, perquè sabem que l'any vinent els han de fer servir altres nens i nenes. Aquest any els llibres que tenim estan bastant bé, i alguns són nous. Si fem servir llibres d'un any per l'altre, no es tallen tants arbres per fer paper. ■

LA PARTICIPACIÓ DESENVOLUPAMENT

Roger Hart

City University of New York

rhart@gc.cuny.edu

DELS INFANTS EN EL SOSTENIBLE

La participació dels infants en la gestió efectiva del medi ambient i de la comunitat pot esdevenir una resposta adequada a dues qüestions de tanta importància com ara la preocupació pel medi ambient i el desenvolupament sostenible, i el foment dels drets dels infants. Entenent el medi ambient en un sentit ampli, com aquell que inclou qualsevol dels entorns en què viuen comunitats humanes, cal aconseguir la implicació real dels infants en la investigació, la planificació i la gestió del medi ambient local.

Els infants d'avui han arribat al món en un moment de la història en què moltes nacions s'estan plantejant un canvi radical en l'ús dels recursos naturals i en la funció de la ciutadania en la gestió del medi ambient. En aquest sentit, cal aconseguir que l'educació mediambiental infantil s'equipari amb els principis i les pràctiques participatives locals en tots els països i totes les comunitats. Només mitjançant l'acció directa els infants podran desenvolupar una veritable estima per la democràcia i un sentit real de la seva pròpia competència i responsabilitat de col·laborar. La planificació, el disseny, la supervisió i la gestió de l'entorn físic és un terreny ideal per a la pràctica de la participació dels infants; aquest entorn sembla més fàcilment comprensible pels infants que molts altres problemes socials.

Els infants poden jugar un rol valuós i durable, però només si la seva participació es pren seriosament i es planifica reconeixent les seves competències en estat de desenvolupament i les seves capacitats potencials. Molts infants repeteixen com lloros tòpics de l'agenda mediambiental d'altres persones sobre entorns completament allunyats de la seva pròpia experiència. Cal que els infants es converteixin en participants reflexius, àdhuc crítics, en les qüestions mediambientals de les seves comunitats: cal que pensin i actuïn localment i que siguin, a la vegada, conscients de les qüestions globals.

EL CONCEPTE DE DESENVOLUPAMENT SOSTENIBLE

Malauradament, s'ha usat massa el terme "desenvolupament sostenible" i se n'ha abusat tant per legitimar tota mena de polítiques i decisions, que no hauríem de veure en ell una clau màgica. És un terme útil; però, com davant de qualsevol construcció social, els infants i el jovent haurien d'estar disposats a ser crítics amb ell. En primer lloc, ens trobem amb una confusió sobre

el significat del concepte "sostenible". Aquí s'utilitza per indicar "sostenibilitat ecològica", remarcant que la integritat ecològica del medi ambient s'ha de mantenir per garantir el seu valor per a futures generacions.

Un segon problema important d'aquest concepte és que sembla acceptar una determinada definició de la natura segons la qual només és important en la mesura que aquesta serveix a l'interès humà. El concepte descriu la sostenibilitat ecològica com aquella que garanteix les necessitats de les generacions futures dels éssers humans, sense que es reconeixin altres possibles motivacions en la preocupació de les persones per la natura. Seria un error presentar als infants el concepte de desenvolupament sostenible de tal forma que l'únic que es tingués en compte fos la utilitat dels recursos de la terra per a la humanitat.

EL POTENCIAL INFRAVALORAT DELS INFANTS

Quan es reconeixen les energies dels infants, gairebé sempre és sota la forma de "mobilització social", més que des d'una autèntica participació. La mobilització social suposa l'activació de la gent per tal de portar a terme una agenda predeterminada. Que la participació és més valuosa que la mobilització social, i això per a totes les edats, és degut al fet que la primera promou el desenvolupament de la ciutadania a llarg termini i, més específicament, cap a un sentit de la responsabilitat, mentre que la segona només ofereix solucions a curt termini a un problema comú.

Tot i que existeix un compromís creixent dels infants en les qüestions mediambientals, sovint aquest no es fonamenta en les seves vides quotidianes. És freqüent, per exemple, que els infants parlin de qüestions nacionals o globals, a vegades amb gran emoció, en grans conferències

«Molts infants repeteixen com lloros tòpics de l'agenda mediambiental d'altres persones sobre entorns completament allunyats de la seva pròpia experiència.»

sobre medi ambient; però, tanmateix, amb poc coneixement de les seves pròpies comunitats i sense referir-se a experiències personals. Hom no pot evitar de pensar que aquests nois i noies estan repetint els missatges dels mitjans de comunicació i dels programes d'educació mediambiental. Si reflexionem més detingudament sobre la seva implicació en aquests esdeveniments, arribarem a la conclusió que un infant seleccionat per persones adultes no pot ser representatiu de la comunitat infantil. Aquest hauria de ser escollit per altres nens i nenes. De totes maneres, les conferències nacionals i internacionals no són el marc ideal per a una genuïna participació infantil. Molts polítics poden semblar commoguts pels testimonis infantils a les conferències, però pocs d'ells transmeten aquestes opinions als seus organismes o incentiven la participació dels

«La gestió mediambiental de la comunitat en pro d'un desenvolupament sostenible ha de venir d'una multitud d'accions individuals.»

infants en qüestions de planificació i gestió mediambiental. Ens calen menys exemples tòpics d'infants dient o cantant que ells són el futur o que entenen millor que ningú els problemes mediambientals globals, i més models que reconguin de veritat la seva capacitat per fer un paper significatiu en un desenvolupament sostenible basat en la comunitat, especialment mitjançant la col·laboració amb persones adultes.

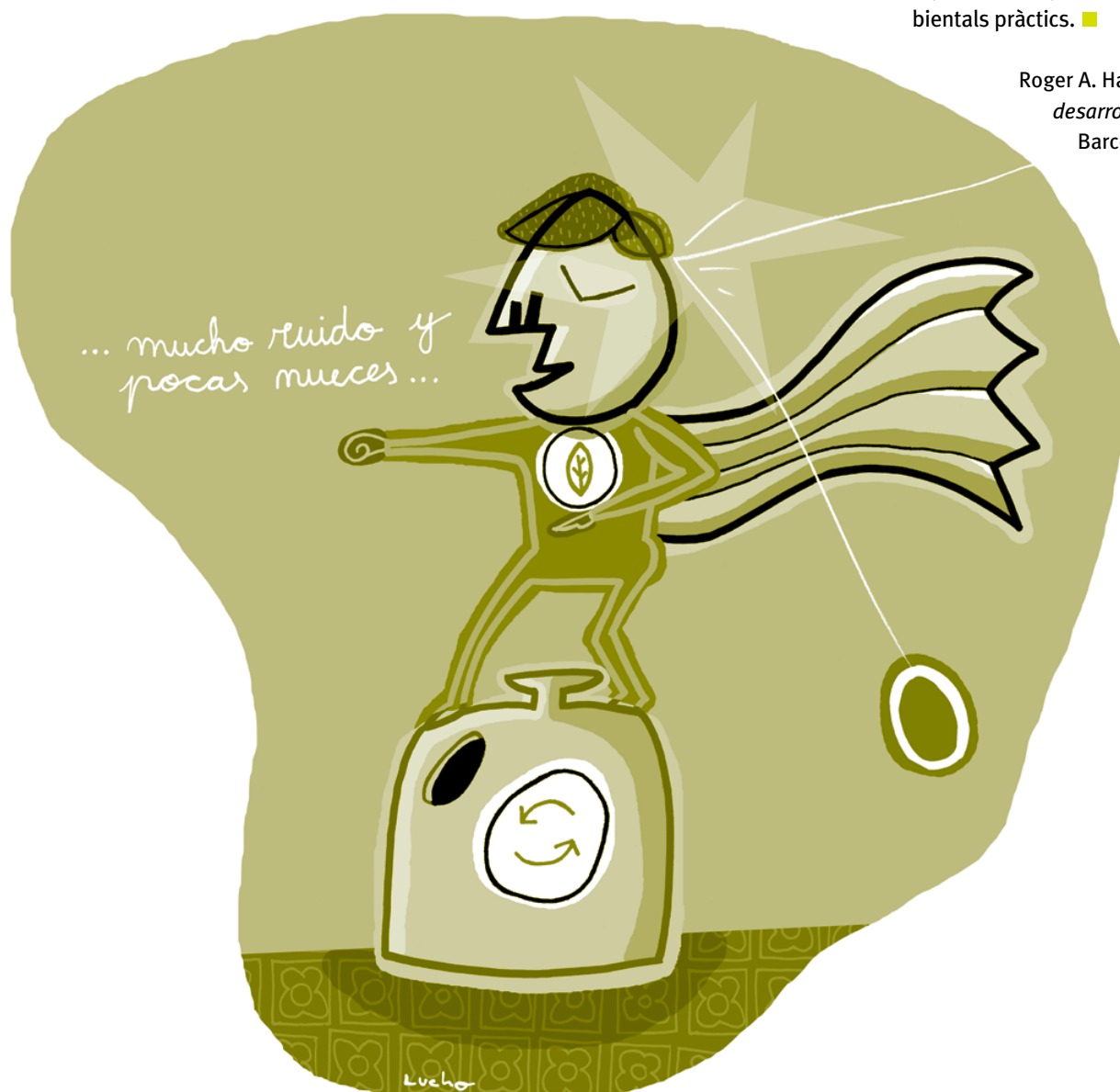
Nois i noies i adolescents juguen un paper important en els "moviments mediambientals" de molts països industrialitzats. Però, malauradament, molt sovint no queda clar quina part d'aquesta implicació respon a una moda passatgera. Malgrat que els infants són més receptius al canvi i estan menys integrats en el sistema econòmic i l'ordre social existent, aquestes causes que afavoreixen la preocupació mediambiental semblen inadequades per determinar l'interès profund i estable que hom necessita cap al món natural. Un aspecte important de la relació dels infants amb el medi natural és que tenen una curiositat innata i s'esforcen per comprendre aquesta relació amb el medi com a part del seu desig d'entendre el significat de la vida.

EL VALOR DE L'ACCIÓ MEDIAMBIENTAL EN L'EDUCACIÓ

La major part dels educadors i educadores mediambientals reconeix que una part substancial d'un programa educatiu hauria d'incloure algun tipus d'acció directa sobre l'entorn. El que passa sovint és que s'assignen treballs en projectes mediambientals, en lloc d'implicar els infants en la identificació dels problemes i col·laborar amb ells en la recerca de solucions. Això és degut al desconeixement del valor real de les activitats realitzables en el marc de l'educació mediambiental.

En la implicació dels infants en les accions ecològiques hi ha un component ideològic. No totes les persones expertes en medi ambient creuen que, per fer front als problemes mediambientals del món, la ciutadania ha de desenvolupar una relació activa i responsable amb el seu entorn. Moltes creuen que l'única cosa necessària és que el públic en general sigui conscient de la importància d'aquestes qüestions perquè els polítics i tecnòcrates puguin resoldre els problemes mediambientals mitjançant l'aplicació perfeccionada del coneixement científic i la tecnologia. Per a ells, n'hi hauria prou amb una educació mediambiental d'aprenentatge a l'aula i una comprensió abstracta de l'ecologia. En profund contrast, hi ha els que considerem nous estils de vida essencials, el foment d'una administració de la terra en mans de tothom i una democràcia participativa més descentralitzada. La gestió mediambiental de la comunitat en pro d'un desenvolupament sostenible ha de venir d'una multitud d'accions individuals. Això no solament exigeix el desenvolupament d'un coneixement personal del món natural que condueixi a sentir una veritable estimació per ell, sinó també el de les capacitats d'inventiva, cooperació i, de forma més general, construcció d'una comunitat, que només es pot donar a partir de la realització de projectes mediambientals pràctics. ■

Roger A. Hart, *La participación de los niños en el desarrollo sostenible*, Pau Education, Barcelona, 2001.

ROSA SENSAT

UNA ASSOCIACIÓ DE MESTRES QUE TREBALLA PER MILLORAR LA PRÀCTICA EDUCATIVA

Pionera, capdavantera, innovadora, referent de professionals, entitats i institucions, l'Associació de Mestres Rosa Sensat fa 36 anys que treballa per la millora de la pràctica educativa i que reivindica una escola pública democràtica i oberta a la societat. Aquesta és la seva carta de presentació.

Rosa Sensat neix l'any 1965 com a escola de mestres. L'objectiu d'aquell moment era atendre la formació permanent dels mestres, basada en l'experimentació i, alhora, en la teoria, sempre passant per la reflexió individual i col·lectiva. Un objectiu ben innovador si pensem en quins eren els plantejaments de les *escuelas de magisterio* de l'època.

L'any 1980 Rosa Sensat modifica els seus Estatuts i passa a ser una associació que, a més d'ocupar-se de la formació dels mestres i la difusió de teories i pràctiques pedagògiques que fomenten el desenvolupament global de la persona, es compromet com a moviment de renovació pedagògica amb la lluita per aconseguir una escola pública democràtica i arrelada a la realitat del país.

Rosa Sensat és una entitat federada amb els moviments de renovació pedagògica. Per la seva ubicació a la ciutat de Barcelona, recull la representació del moviment de renovació de la nostra ciutat.

Tanmateix, Rosa Sensat té un pes dins la història de la renovació pedagògica que ultrapassa els límits del nostre municipi.

Els objectius de la nostra Associació són:

- Propagar una pràctica pedagògica basada en el respecte per la personalitat de l'infant i la seva llibertat i en la participació activa dels infants en el seu propi aprenentatge.
- Ser referent i tenir una opinió crítica i constructiva respecte dels temes de política educativa.

Per tal de cobrir aquests objectius, portem endavant les següents activitats:

- L'Escola d'Estiu
- Els cursos de tardor i d'hivern
- Els grups de treball i seminaris
- Les comissions d'etapa
- Les visites i els viatges pedagògics
- Les jornades, conferències i xerrades com

Els dimecres oberts

- La convocatòria anual del Premi Rosa Sensat de pedagogia

«Rosa Sensat és una associació que lluita per aconseguir una escola pública democràtica i arrelada a la realitat del país.»

A més, oferim els següents serveis:

- Assessorament als equips d'escoles, a professionals de l'educació, a institucions i a empreses sobre temes pedagògics, organitzatius, legals...

- Una biblioteca que conté un fons bibliogràfic de més de 50.000 volums, amb un important fons històric de llibres i revistes de pedagogia i un fons infantil i juvenil, material audiovisual i multimèdia.

- Publicacions encaminades a donar suport als mestres i altres professionals de l'educació com:

- Les revistes *Perspectiva Escolar* i *In-fàn-ci-a*.
- Les col·leccions "Dossiers de Rosa Sensat", "Temes d'Infància" i "Jo vinc de... Jo sóc de...".
- Vídeos pedagògics.

Més enllà d'aquests objectius generals i permanents, l'Associació té projectes més

immediats, lligats a les necessitats educatives que té l'escola avui:

- Treballar en models d'escola intercultural amb un doble objectiu: l'acolliment dels infants, dels joves i de les seves famílies en el nou entorn cultural a partir de l'escola i la promoció de pràctiques escolars que fomenten el coneixement i el respecte de les diferents cultures per tal d'aprendre a conèixer junts.

- Treballar per fer realitat l'ús de les tecnologies de la informació i la comunicació (TIC) a l'escola i a l'aula.

- Promoure, entre els mestres, la reflexió sobre els canvis que s'originen en els models didàctics i de relació pedagògica amb la introducció d'aquests instruments, les TIC, en la vida quotidiana a l'escola.

Rosa Sensat és, doncs, una entitat que recull el testimoni pedagògic que iniciaren mestres i educadors de principis del segle xx a casa nostra, el qual s'esforça a mantenir en plena dictadura i encara avui serveix, consolida i amplia. ■

R
O
S
E
N
S
A
T

Eulàlia Bota

Associació de Mestres Rosa Sensat
rsensat@pangea.org

Per saber-ne més:

La renovació pedagògica a Catalunya des de dins (1940- 1980). Fets i records.

M. A. Canals, M. T. Codina, J. Cots, P. Darder, M. Mata, A. M. Roig.

Edicions 62. Llibres a l'abast. Sèrie Rosa Sensat.

PRESIDENT DE LA FAPAC

La Federació d'Associacions de Pares d'Alumnes de Catalunya (FAPAC) està celebrant el seu 25è aniversari. Hem volgut contribuir a l'efemèride conversant pausadament amb el seu president sobre la visió, la història, el present i el futur de les AMPAs, a casa nostra. Per molts anys!

■ *Quin és el panorama actual de les associacions de mares i pares d'alumnes a casa nostra?*

■ La FAPAC està vivint un moment de fort creixement associatiu, mai no hi havia hagut tantes AMPAs federades com hi ha ara; és una dada quantitativa que palesa la necessitat d'agrupar-se, de cercar suport, d'obtenir serveis. Les mares i els pares d'alumnes, en general, reconeixen l'important paper que les AMPA fan a la majoria d'escoles o instituts. També és veritat que hi ha manca de participació i d'implicació en les qüestions d'àmbit general, que aquest és un problema actual comú a moltes entitats, que afecta les AMPA i, també, d'alguna manera, la FAPAC. Un exemple d'això el tenim en les dificultats que es troba en la renovació de l'equip directiu de les AMPAs i de les persones que hi col·laboren.

■ *Quins reptes concrets tenen plantejats les AMPAs?*

■ Una AMPA no pot funcionar actualment tal com ho feia fa 25 anys. Tenim el repte d'adaptar-nos als temps que corren, l'obligació de modernitzar-nos, de posar-nos al dia. Ara, les famílies estan més ocupades; els pares i mares van molt atrafegats, tenen menys temps per dedicar a la tasca de l'AMPA, a la tasca de fer escola. Hauríem d'aprendre a distribuir les tas-

ques, a treballar en equip, a col·laborar, i això demana crear marcs de participació que ho possibilitin. Tenim, doncs, el repte de trobar noves formes de participació social, noves formes d'organització de les nostres associacions. Una altra qüestió actual és la necessitat de trobar un sistema de gestió més eficaç, més participativa, i incorporar de ple les noves tecnologies de la informació i la comunicació a les nostres associacions.

Un aspecte que no podem oblidar, ja que és un dels trets distintius de les AMPA, és la rotació constant dels seus càrrecs directius. Els pares i mares d'alumnes poden ser socis de l'AMPA mentre els seus fills i filles són alumnes del centre: quan aquests deixen el centre, el pare i la mare han de deixar l'AMPA. Però penso que l'elevat grau de rotació, quan l'associació sap utilitzar-lo, és un avantatge, ja que ben conduïda dóna agilitat a l'organització i ajuda a renovar l'associació. Exercir un càrrec, una vocalia en una Junta, hauria de comportar la realització d'un servei concret durant un període de temps determinat i saber traspasar-lo a qui l'ha de continuar. La rotació és un fet i cal reconsiderar-la com un fenomen positiu per a l'organització. Entre altres coses, representa una bona vacuna contra els personalismes i l'anquilosament.

«La rotació és un fet i cal considerar-la com un fenomen positiu per a l'organització.»

■ *Com poden millorar la seva comunicació i els nivells de participació?*

■ La participació de pares i mares en l'àmbit de l'escola depèn molt de la manera d'entendre l'educació, de la manera de fer escola, de la manera de fer comunitat educativa i, evidentment, de cada una de les persones. Hi ha famílies que s'estimen més pagar i que no les amoïnin, per això busquen una escola que no els impliqui res. Això –per a nosaltres– és una mala solució. La FAPAC sempre ha defensat que els pares i mares són els primers educadors i els màxims responsables de l'educació dels seus fills i filles. Això demana cercar models educatius participatius en els seus diferents nivells. Generalment, darrere d'una AMPA que funciona esplèndidament hi ha el que en diríem una esplèndida escola, i a l'inrevés.

■ *Quin paper hi juga una federació com la vostra de cara al conjunt d'associacions que en formen part?*

■ El fet que les AMPA, entitats que comparteixen els mateixos objectius, es federin, facin pinya, és fonamental. La FAPAC ha estat i és l'instrument de suport i dinamització de les AMPA, reforça la seva tasca al centre, per vehicular la participació de les famílies i intervenir en els òrgans de gestió i participació del centre, els anima a treballar per possibilitar la pròpia identitat i el lligam amb el seu entorn. La FAPAC també és una entitat de serveis a les AMPA i de foment de la relació i el diàleg entre les associacions federades.

■ *I respecte a les administracions?*

■ Els inicis foren marcadament reivindicatius. Actualment, la FAPAC –amb les seves 1.400 AMPA federades, majoritàriament de centres primària i secundària públics– és la veu més important del moviment associatiu de pares i mares davant l'Administració educativa i la societat. La FAPAC col·labora, de manera lleial i franca, amb totes les administracions, sigui quin sigui el seu àmbit i independentment del seu color polític, però no pot deixar de banda, ni oblidar, la funció d'exigir el compliment de les seves obligacions i l'exercici ple de les seves competències d'acord amb l'ordenament legal vigent. Aquests darrers anys, des de l'aplicació de la LOGSE, que, per a nosaltres, no s'ha desenvolupat d'acord amb les expectatives creades inicialment, el discurs torna a tenir un to clarament reivindicatiu.

En l'àmbit municipal, la FAPAC defensa que l'escola ha d'estar arrelada al territori. Això demana tenir cura de la relació amb l'entorn de l'escola; amb les entitats, institucions,

organitzacions del poble, barri i/o municipi, i amb els serveis municipals implicats més propers. En aquest sentit, demanem que el municipi intervingui amb més protagonisme en tots els temes vinculats amb l'educació obligatòria.

■ *En quins temes concrets i estratègics esteu treballant actualment?*

■ Optem per una modernització de les AMPAs i de la mateixa federació, per una gestió i un funcionament més eficaç de les AMPA i de la FAPAC. En aquesta línia, i per facilitar la informació i comunicació, estem millorant la web de la federació, important eines d'informació, intercanvi i comunicació entre la FAPAC i les AMPAs federades. Optem per la potenciació de l'escola de pares, ja que tenim una demanda creixent en aquest sentit. Però el que realment ens ocupa ara és el congrés sobre família i escola que estem fent i la celebració de la seva cloenda, les Jornades Finals, que amb el lema "Decideix sobre l'educació dels teus fills" tindrà lloc l'1 i 2 de desembre, a Barcelona. El congrés pretén establir les bases del que ha de ser la federació al segle XXI.

■ *Com cal entendre la dinàmica i les relacions dels diferents agents de la comunitat educativa?*

■ Com ja es veu, no cal insistir en el que ha estat una de les línies de força de la FAPAC, el convenciment que les mares i els pares d'alumnes han d'anar plegats amb els professionals de l'educació. Per això participem en el Marc Unitari de la Comunitat Educativa (MUCE), per treballar conjuntament per a la millora constant de l'ensenyament i la qualitat de l'escola pública per a tothom, sense exclusions, que defensem. En el MUCE hi participen els moviments de renovació pedagògica, els sindicats dels treballadors d'ensenyament i les associacions i sindicats d'estudiants. Enguany hem encetat una línia de diàleg permanent amb els educadors del lleure, significats mitjançant la Federació Catalana de l'Esplai.

■ *Vols afegir alguna cosa més?*

■ Només voldria assenyalar les reivindicacions que tenim plantejades i que estan més presents en els mitjans de comunicació social en aquest moment i que, resumides molt breument, són: el lideratge en la demanda de la gratuïtat dels llibres de text; el tema del calendari escolar i la distribució de les vacances al llarg del curs; la qüestió sobre la sisena hora a la pública; el tema de les construccions escolars, del qual quasi bé ningú no parla; la distribució de l'alumnat amb necessitats educatives especials, i en concret, el de la població de recent immigració estrangera, i, molt vinculat a aquest darrer, el tema de l'últim decret de matriculació que permet greuges comparatius, com la selecció encoberta d'alumnat.

Patrici Hernández

Tatiana D. Matthews

Raimon Guilera Bayó

Vaig néixer a Barcelona, on vaig residir fins que el 1971 em vaig traslladar a viure a Cornellà. He exercit de professor durant deu anys: a la Secció Filial núm. 1 de l'Institut Nacional d'Ensenyament Mitjà Jaume Balmes de Barcelona, a l'Institut Nacional d'Ensenyament Mitjà de Cornellà i a l'Institut Politècnic de Formació Professional de Cornellà. Durant un decenni vaig estar molt relacionat amb la docència, amb l'APA de l'escola, amb l'esplai infantil i juvenil del barri i, en general, amb el món de l'ensenyament de Cornellà, amb la Coordinadora de l'ensenyament i amb el treball per a una nova escola pública. Des del primer moment vaig ser conegut com en Raimon. Des de setembre de 1982 fins a finals del 1999 he treballat de tècnic en l'àmbit municipal de la Regidoria d'Educació de l'Ajuntament de Cornellà. Ara estic a la unitat d'Edificis Públics de l'Àrea de Manteniment i Serveis Municipals del mateix Ajuntament.

Per a tu, una AMPA...

...de quin color és? Verd
 ...quin dia de la setmana és? Dimarts
 ...quina estació de l'any és? Primavera
 ...quin menjar és? Escudella barrejada
 ...quina beguda és? Vi jove amb denominació d'origen Catalunya
 ...quin sentiment és? Goig
 Com explicaries què és una AMPA a un ésser vingut d'una altra galàxia? Li demanaria que m'acompanyés a l'escola per entrar en contacte amb les actuacions i activitats de l'AMPA i mostrar-li tot el que aquesta ha fet.

UN PROJECTE EDUCATIU PER CONÈIXER ELS ALTRES

EMILI A LA CIUTAT DE

Aquesta és l'aventura d'un nen que es diu Emili i que, gràcies a Internet, coneix formes de vida del seu entorn ciutadà diferents i que mai no hauria imaginat. "Emili en la ciudad de la gente" és una galeria de persones interessants, una mena de guia humana i alternativa de la ciutat. Navegueu i coneixeu-la: us enganxarà ràpidament!

Cada capítol se centra en una història individual (d'una persona o associació) i la suma dels divuit capítols mostra una de les cares més interessants de la ciutat: la dels seus propis ciutadans. El llibre forma part d'un projecte global que inclou un espai web concebut per reflexionar de forma interactiva sobre el component humà d'una ciutat. Aquest espai, ja actiu, és: www.lavanguardia.es/emili.

Aquí el visitant pot trobar una explicació del projecte educatiu i, si vol, llegir o imprimir cadascun dels capítols del llibre, que són els següents:

- Capítol 1 Navegar
- Capítol 2 L'àvia i les sectes
- Capítol 3 Lames en el passeig de Sant Joan
- Capítol 4 Taxistes solidaris
- Capítol 5 Floquet
- Capítol 6 Havaneres
- Capítol 7 Drogoaddictes
- Capítol 8 Bartomeu
- Capítol 9 Congolona
- Capítol 10 El poeta de la Rambla
- Capítol 11 La vídua del torero
- Capítol 12 El Casal
- Capítol 13 Matrimoniers
- Capítol 14 La fàbrica
- Capítol 15 El Bon Pastor
- Capítol 16 Joan el pescador
- Capítol 17 Missatge de l'alcalde
- Capítol 18 Quatre kas

EL PROJECTE EDUCATIU

Descobrir l'altre. Sentir curiositat per com és, com viu, com pensa. I fer el pas per aconseguir-ho. Aquestes actituds que ara ens semblen essencials per construir convivència i assolir la pau són, també, d'alguna manera, els principis que inspiren el periodisme.

LA GENT

Assabentar-te d'uns fets, tenir curiositat per descobrir-ne les causes i fer el pas per documentar-los, contextualitzar-los i, finalment, interpretar-los.

Aquesta necessitat de coneixement i de relació és ara més palesa que mai. Especialment des que l'atac als Estats Units d'Amèrica ens ha demostrat la incapacitat de l'agredit per visualitzar la cara de l'agressor; i quan tot ens fa témer que la resposta a l'atac no tindrà matisos, perquè per distingir entre els uns i els altres abans s'ha de tenir la voluntat i l'interès de distingir-los. Vull dir amb tot això que el projecte educatiu del qual m'han demanat que us parli és ara molt més interessant i necessari que fa uns mesos, quan el vaig dissenyar. Es tracta de conèixer la gent interessant de la ciutat per tal de fer una "guia humana de Barcelona". Una proposta adreçada als nostres nens i nenes, que exigeix utilitzar Internet, que promou l'interès per conèixer els altres, que exigeix una certa pràctica "periodística" i que, finalment, vol "penjar" a la Xarxa una galeria de ciutadans anònims que, no obstant això, tenen una vida interessant que mereix ser coneguda.

El projecte "Seguint l'Emili... Fem la guia humana de Barcelona a Internet" neix del llibre *Emili en la ciudad de la gente*, del qual sóc autor. El llibre conté una sèrie de personatges que formen el paisatge humà de Barcelona a través de l'Emili, un estudiant d'ESO que un dia rep un regal molt especial dels seus pares: una connexió a Internet. Tot navegant per la xarxa i observant el món que l'envolta, l'Emili no para de descobrir persones anònimes amb històries increïbles. Ell les anomena persones interessants i considera que els seus testimonis haurien de formar part d'una pàgina web que es digués Web de les Persones Interessants (WPI). El

«Es tracta de conèixer la gent interessant de la ciutat per tal de fer una "guia humana de Barcelona".»

projecte educatiu en el qual han de participar educadors i escolars persegueix crear aquesta WPI, una guia de les persones interessants de la ciutat.

Cada dia veiem un munt de gent pels carrers de la ciutat amb qui ens agradaria parlar, de qui voldríem saber més coses... Aquesta gent no és necessàriament famosa o estrafolària; és gent normal i corrent, que, de vegades, amaga una vida quotidiana o unes vivències personals plenes d'anècdotes i fets curiosos. Per exemple, quantes vegades ens hem aturat a pensar en la vida de la peixatera del barri? Cada dia es lleva a

«Cada dia veiem un munt de gent pels carrers de la ciutat amb qui ens agradaria parlar, de qui voldríem saber més coses...»

les tres de la matinada per anar al mercat a comprar peix fresc. El duu a la seva botiga i, després, se'n torna a casa a fer una becaïna fins a l'hora d'obrir la peixateria. Malgrat dormir poc i a estones, atén els clients amb un gran somriure a la boca i no s'està d'anunciar als quatre vents les qualitats del seu peix. També podria ser molt interessant parlar amb aquell home gran que cada dia pren el sol assegut en un banc d'una placeta. Qui sap els canvis que haurà vist al barri al llarg dels anys? I què deu fer aquell noi que sembla un cantant de rock? Potser hi podríem parlar i demanar-li com és la seva vida. Com és un dia de la bibliotecària del barri? I del veterinari? Heu pensat en les coses que veuen i senten els taxistes o els conductors d'autobusos a diari?

L'objectiu del projecte "Seguint l'Emili... Fem la guia humana de Barcelona a Internet" és apropar-nos a les persones que, tot i ser anònimes, formen l'entrellat humà de la nostra ciutat. Després de fer-los una entrevista, compartirem la nostra experiència amb els altres ciutadans i ciutadanes i, entre tots, elaborarem un mosaic humà de Barcelona, una galeria de personatges que ens explicaran, des de diferents punts de vista, com és la vida a la ciutat. ■

Eugeni Madueño

www.lavanguardia.es/emili

L'ADEQUACIÓ DEL MAPA ESCOLAR DE BARCELONA

UNA ACTUALITZACIÓ NECESSÀRIA

En el darrer Consell Plenari del curs 2001-2002, el 13 de juny, el Consell Escolar Municipal de Barcelona va acordar per unanimitat revisar el mapa escolar vigent a la ciutat des de l'any 1995. Aquest curs, els òrgans de treball i consulta del Consell Escolar Municipal i els consells escolars de districte han de concretar aquesta iniciativa i han d'aconseguir que sigui l'opinió de la comunitat educativa i ciutadana la que s'expressi sobre les necessitats de l'educació d'avui i de futur per a la ciutat de Barcelona.

Evidentment, el Consell Escolar Municipal com a organisme de participació i consulta de la comunitat educativa de la ciutat no pot substituir el treball tècnic ni de planificació de les administracions públiques, però sí que pot aportar criteris, un coneixement profund de la realitat educativa i la sensibilitat dels diferents sectors educatius i dels districtes i barris on intervé.

EL PERQUÈ D'UNA DECISIÓ

De fet, el fil conductor que ha portat el Consell Escolar Municipal a prendre aquest acord i decidir impulsar aquest projecte ha estat el continuat treball realitzat sobre els diferents decrets i normatives de preinscripció i matriculació dels centres sostinguts amb fons públics i la participació en les comissions d'escolarització tant d'àmbit de ciutat com de districte. Aquest treball ha fet palès el convenciment que les mesures preses estan molt lluny de les necessitats reals i dels reptes als quals ha de fer front l'educació avui a la ciutat.

El tancament i les obertures de grups i els intents d'unificació de centres de manera forçada en ple procés de preinscripció, aturats en alguns casos gràcies a la mobilització de la comunitat educativa, han provocat un important grau d'inseguretat sobre el futur de molts centres públics, però també del sector concertat, que no sap quines pautes s'apliquen. Fent un símil esportiu, no es poden canviar les regles del joc segons va el resultat de la competició.

Tot allò relacionat amb la creació o el tancament de centres o grups o amb la concessió de concerts educatius ha de ser fruit d'una reflexió i una planificació a mitjà i llarg termini i no una decisió presa enmig d'un procés de preinscripció i matriculació.

Ens referim a aspectes com ara els canvis urbanístics que s'han produït i encara s'estan

«La revisió del mapa escolar ens farà pensar en quina escola volem per a la ciutat en un futur pròxim, més enllà del nombre de centres i aules.»

realitzant a Barcelona en nous nuclis de població com Diagonal-Mar i la Sagrera; els canvis demogràfics que han portat a una important disminució de la població en edat escolar, a un excés d'oferta de places escolars i a una inconvenient distribució territorial d'aquestes, i, sobretot, la manca d'una política educativa de futur per resoldre la integració en el sistema escolar dels nens i nenes de famílies de recent immigració i de cultures d'origen molt diferents.

Són arguments de pes que cal tenir en compte en aquesta revisió del mapa escolar que, molt possiblement, també ens farà pensar en quina escola volem per a la ciutat en un futur pròxim, més enllà del nombre de centres i aules.

El Consell Escolar Municipal també va valorar la importància de la implicació del Departament d'Ensenyament i de l'Ajuntament de Barcelona, tant en el procés d'elaboració com en l'assumpció de les conclusions. En aquest sentit, el Consorci d'Educació acabat de crear, que té, entre altres competències, la programació i planificació de l'educació, pot ser un magnífic marc de col·laboració entre administracions i de suport per a l'adequació del mapa escolar de la ciutat. ■

Secretaria del Consell Escolar Municipal
cem@mail.bcn.es

EXPERIÈNCIES

COORDINACIÓ FAMÍLIES - MESTRES

TREBALL CONJUNT AL CEIP PIT-ROIG

Enlairada al barri del Guinardó, l'escola Pit-Roig representa un exemple òptim de com portar a bon port una implicació real i efectiva de les famílies i el professorat en els diferents afers de l'escola, de forma senzilla i sense estridències. Amb resultats, però, sobretot, amb molt bon ambient.

L' experiència de treball conjunt de les famílies i el professorat de l'escola ja té una llarga tradició de molts anys d'assaig d'un model, en el qual, per damunt del concepte "participació", ha prevalgut la idea de coordinació entre iguals. Això s'ha traduït en el fet que en el treball conjunt a l'escola entre famílies i mestres les relacions sempre s'han donat d'una manera horitzontal.

Al llarg de tots aquests anys, l'AMPA s'ha implicat en tots els àmbits de l'escola i s'ha establert un nexa de diàleg i relació molt fluid amb el claustre de mestres. Un dels secrets per aconseguir aquest marc de diàleg i bona entesa ha estat que, de bon començament, va quedar molt clarament establert i definit el lloc de cadascú. És a dir, s'ha donat un molt bon nivell de coordinació, tenint molt clar, en cada moment, els espais i les competències de cada grup.

La traducció plàstica d'aquesta experiència la trobem en la formació, la composició i les dinàmiques dels diferents òrgans de gestió i participació del centre. Concretament, l'organització i la bona gestió de l'escola descansen, en gran part, en el funcionament i l'entesa còmplice de la Junta de Delegats de Classe, la

Junta Directiva de l'AMPA i el Claustre de Mestres. Les diferents comissions i els espais de reunió i coordinació són sempre mixtos, amb presència tant de les famílies com del professorat. Una bona mostra del clima d'implicació i participació de les diferents parts d'aquesta coordinació la trobem en la sensació, compartida i expressada, que tota la tasca que s'està duent a terme és com un voluntariat en una organització no lucrativa: tothom s'hi sent vinculat i hi participa activament.

Un darrer aspecte que ens agradaria destacar és que aquest model de treball conjunt i participatiu, basat en la coordinació, l'hem volgut exportar més enllà de la realitat de la nostra escola. Fruit d'aquesta inquietud ha estat que, des de la nostra experiència, entre d'altres, es va impulsar la creació de la Coordinadora d'AMPA d'Horta-Guinardó, una realitat que avui aplega una cinquantena de centres i que treballa, més enllà del típic to reivindicatiu d'aquestes plataformes, en un sentit positiu i constructiu. ■

«Tota la tasca que s'està duent a terme és com un voluntariat: tothom s'hi sent vinculat i hi participa activament.»

L'ESCOLA DANSA A

PROGRAMACIÓ

L'Auditori del Centre Cultural de les Corts és un equipament cultural de titularitat municipal adreçat a la ciutadania.

Les seves dimensions i condicions tècniques el converteixen en un espai adequat per a les creacions i representacions artístiques de petit format i és considerat com un espai de producció d'àmbit de ciutat especialitzat en dansa.

D'on surt aquesta especialització? De la coincidència d'interessos i necessitats –del districte de les Corts, que té un equipament amb voluntat de projecció ciutadana;

–de l'ICUB (Institut de Cultura de Barcelona), que ha de donar resposta al col·lectiu de dansa de la ciutat;

–de l'Associació de Professionals de la Dansa, que necessita espais a la ciutat per assajar, produir espectacles i actuar.

La dansa, en especial la contemporània, és un dels sectors més innovadors de les arts escèniques i també el que disposa de menys espais a la ciutat. Això va reforçar la voluntat política de posar en marxa un projecte de dansa en un centre municipal.

El projecte de dansa a les Corts té com a finalitats:

–El suport a la creació: la cessió d'espais a les companyies residents per a la realització d'espectacles.

–La difusió de la dansa: programació estable, en cicles trimestrals d'espectacles de dansa.

Imatges cedides per les companyies de dansa.

LES CORTS

DE DANSA PER A ESCOLES

–Nous públics: estratègies i projectes per apropar públic als espectacles de dansa.

L'experiència com a programadors durant quatre anys ens indica que el públic de la dansa és minoritari, i el nostre interès com a professionals de la gestió cultural és fer que augmenti el nombre d'espectadors a les sessions.

COM?

–Fem l'esforç d'establir la dansa com a eix transversal a tots els serveis del centre, de manera que la programació de cada un d'ells tingui una activitat relacionada amb aquesta disciplina: el casal d'avis realitza activitats de dansa popular; el cicle d'espectacles infantils dels diumenges programa durant un mes de la temporada un espectacle de dansa per a infants; des del casal de joves s'impulsa la dansa urbana: el break dance; i a través del projecte de les Nits Folkies, les danses tradicionals.

–Reforcem amb invitacions l'assistència als espectacles de dansa dels usuaris dels serveis del centre i dels membres de les entitats que utilitzen habitualment els espais.

–Apropem la dansa al públic més jove, als alumnes dels centres educatius de la ciutat, sobretot amb projectes orientats a l'alumnat de P4 i de secundària.

Des d'un centre cultural municipal es pot intervenir en el procés educatiu dels nens i nenes, dels adolescents i dels joves de la ciutat? Sí, si el transformem en un agent educatiu i elaborem programes de qualitat per a escolars. De totes maneres, l'alumnat és públic captiu, i a qui nosaltres hem d'adreçar-nos, perquè puguin prendre part en aquesta experiència, és al professorat dels centres, amb una oferta que respongui als objectius d'aprenentatge que s'han formulat.

Des d'un centre cultural municipal podem donar a conèixer els nostres programes educatius al professorat de la ciutat? Sí, a través de la responsable d'Educació del Districte, del CRP (Centre de Recursos Pedagògics) i del Consell de Coordinació Pedagògica.

QUINS SÓN ELS NOSTRES PROJECTES?

DANSA A P-4

Aquest és el tercer any d'experiència amb alumnes de P-4 de les escoles públiques del Districte, un treball que es porta a terme conjuntament amb el CRP; Àngels Hugas, professional de la dansa de la companyia Búbulus, i una companyia resident a l'Auditori.

«La dansa, en especial la contemporània, és un dels sectors més innovadors de les arts escèniques i també el que disposa de menys espais a la ciutat.»

El treball consisteix en:

- una sessió de treball prèvia amb el professorat;
- l'elaboració d'un dossier pedagògic amb les activitats que es realitzaran amb l'alumnat un cop acabada la representació;
- la representació de l'obra per part de la companyia resident adaptada a l'alumnat de P-4. (El curs 2000-2001 vàrem fer tres sessions amb 323 alumnes de cinc CEIP del Districte.)

L'ESCOLA DANSA A LES CORTS

Aquesta és la segona temporada que ens dirigim a l'alumnat de secundària a través d'aquest projecte, que està inclòs al Programa d'Activitats Escolars del Consell de Coordinació Pedagògica de la ciutat.

Les sessions consten:

- D'una introducció, a càrrec de Toni Jodar, un professional del món de la dansa que treballa, entre d'altres, amb Cesc Gelabert i que ofereix eines suficients per entendre l'espectacle.
- De la representació de l'obra per part de la companyia. Vàrem iniciar l'experiència el curs passat amb un espectacle de claqué i jazz a càrrec de la companyia Camund Band titulat *La vida és ritme*. L'espectacle va submergir el públic adolescent en una festa de ritmes i sons. (Vàrem fer tres sessions durant el curs, a les quals van assistir 441 alumnes.)

Aquest curs hem programat l'espectacle *Bolero*, dels coreògrafs i ballarins Toni Mira i Claudia Moreso de la companyia Nats Nus. La peça conté importants referències a tota la

història de la dansa i, al mateix temps, s'articula al voltant d'una història amb argument i fil conductor, la qual cosa facilita molt la comprensió de l'espectacle entre el públic jove que inicia l'apropament a aquesta art escènica. L'activitat es realitzarà del dia 28 de gener a l'1 de febrer de 2002 i tindrà una durada d'una hora i trenta minuts.

–D'un col·loqui: després de la representació, els joves poden participar en un debat amb els ballarins i ballarines conduït per Toni Jodar.

Per tal de facilitar la tasca de preparació de la sessió, posem a la disposició del professorat interessat una sessió de presentació del projecte, i un dossier pedagògic que explica l'itinerari professional de la companyia de dansa i les característiques de l'obra que es representa.

La nostra finalitat és que l'alumnat s'apropi al món de la dansa, que aprengui els principals conceptes que volem fer-li arribar i que s'ho passi bé, que gaudeixi del moment. Només així més endavant voldrà repetir l'experiència amb la seva família, amb el grup d'amics..., i anirà a veure espectacles de dansa amb la mateixa assiduitat que va al cinema o d'excursió. Així, a poc a poc, anirem incrementant l'assistència d'espectadors als espais que programem dansa a la ciutat. ■

M. Teresa Esteve

testeve@mail.bcn.es

Daniel Boquera

centreculturallescorts@hotmail.com

EDUQUEM MÉS ENLLÀ DE L'HORARI LECTIU

RESPOSTES A UNA NOVA REALITAT

El passat mes d'abril, la FAPAC i la Fundació Catalana de l'Esplai van signar un acord per treballar plegats i sumar esforços en la millora dels serveis i les activitats extraescolars i complementàries dels infants i adolescents. En virtut d'aquest acord, ambdues entitats impulsen, en el curs 2001-2002, una experiència pilot en la qual participaran prop d'una vintena de centres educatius públics. Un dels objectius i resultats esperats d'aquesta experiència pilot és l'elaboració d'un llibre blanc sobre les activitats educatives que van més enllà de l'horari lectiu.

L'acord entre les dues organitzacions, amb un bagatge de més de vint-i-cinc anys, es basa en una reflexió i uns objectius compartits que es van plasmar en un manifest que es va fer públic el passat mes d'abril i en la complementarietat que ambdues organitzacions aporten a l'educació dels infants i adolescents.

NOVES NECESSITATS EDUCATIVES I SOCIALS

El manifest parteix de la constatació que en les últimes dècades han anat apareixent noves necessitats educatives i socials, derivades del desfament produït entre els horaris laborals i escolars (el temps del migdia, els "parèntesis" al matí i a la tarda entre l'horari laboral dels pares i mares i l'horari dels nois i noies a l'escola, les vacances escolars...) i de la necessitat d'atendre la diversitat de l'alumnat, de compensar les desestructuracions familiars i de lluitar contra l'exclusió.

Per altra banda, el temps lliure té una importància qualitativa i quantitativa creixent en la vida dels infants i adolescents. És un temps, a més a més, en què es genera desigualtat si es deixa exclusivament en mans del mercat.

Les activitats que es desenvolupen durant l'horari lectiu en els centres docents no són suficients per atendre les necessitats educatives i socials dels infants, dels adolescents i de les seves famílies i, de tota manera, no en podem fer responsables els mestres.

Des de fa molts anys, les AMPA han impulsat un conjunt de serveis i activitats per donar resposta a aquesta nova realitat. Estudis recents situen entre el 70% i el 80% els centres públics que han organitzat el servei de menjadors escolars o d'activitats extraescolars.

Les entitats d'educació en el lleure, per la seva banda, han desenvolupat un ampli treball centrat en els esplais els caps de setmana i les colònies i els campaments de vacances; però també, especialment en determinats barris, han ofert una proposta educativa en sortir de l'escola de dilluns a divendres.

En tot cas, aquestes iniciatives s'han desenvolupat moltes vegades amb un excés de voluntarisme, amb precarietat de mitjans, en un marc insuficientment regulat, sovint sense coordinació, i sense arribar a la majoria de la població. Freqüentment en queden exclosos aquells que més ho necessiten.

QUALITAT, CORRESPONSABILITZACIÓ I NO DISCRIMINACIÓ

Aquesta anàlisi compartida conclou en l'objectiu d'impulsar l'oferta d'activitats extraescolars, complementàries i de serveis en els centres públics, d'estendre-les a aquells sectors que fins ara no n'han pogut gaudir i d'introduir-hi criteris de qualitat. Tot això a partir de la corresponsabilitat dels diferents agents educatius.

Els serveis i activitats educatives no han de discriminar cap infant, adolescent o família per raons econòmiques, culturals, de gènere, ètniques o religioses. La FAPAC i la Fundació Catalana de l'Esplai compartim, per altra banda, el criteri que el desenvolupament d'aquestes activitats no ha

«El desenvolupament d'aquestes activitats no ha de ser objecte de negoci i, en aquest sentit, s'han de dur a terme a partir d'entitats no lucratives.»

de ser objecte de negoci i, en aquest sentit, s'han de dur a terme a partir d'entitats no lucratives. És necessari que aquestes activitats i serveis, en la mesura que cada vegada exigeixen més coneixements i preparacions específiques, es realitzin de manera professionalitzada, amb la màxima competència i qualitat.

Creiem que el centre educatiu ha d'enfortir la seva vinculació al territori i que tots els agents de la comunitat educativa han de treballar amb corresponsabilitat. Aquesta corresponsabilitat passa, en primer lloc, per les famílies. No es tracta de delegar en un tercer l'educació dels seus fills, però això no vol dir necessàriament gestionar directament les activitats, sinó implicar-se en la seva definició i seguiment. La implicació del professorat és essencial per garantir la coherència de les activitats en els espais de lleure amb el projecte educatiu del centre. A les administracions públiques els correspon garantir el suport infraestructural i regulador, així com possibilitar l'accés a aquest tipus d'activitats als que en tenen més dificultats. Les entitats de lleure, per la seva part, han d'aportar el seu bagatge de treball educatiu en el temps lliure i garantir l'execució de les activitats amb professionalitat.

L'EXPERIÈNCIA PILOT. EL LLIBRE BLANC

La FAPAC i la Fundació Catalana de l'Esplai s'han proposat, com a primera fita d'aquest acord, impulsar una experiència pilot amb una vintena de centres públics de deu municipis diferents que comparteixen aquests mateixos objectius. Sis escoles de Barcelona participaran en aquesta experiència. Per altra banda, la Federació de Moviments de Renovació Pedagògica i representants dels ajuntaments de les poblacions on es desenvolupi l'experiència pilot també aportaran la seva visió i perspectiva sobre el tema.

Es tracta de compartir experiències, valoracions i propostes susceptibles de ser generalitzables. Un dels resultats que es proposa aquesta experiència pilot és l'elaboració d'un llibre blanc sobre els serveis i les activitats extraescolars. El servei d'acollida al matí, el temps del migdia en el menjador escolar, les activitats extraescolars, els casals i les colònies d'estiu, els esplais del cap de setmana, les estades de natura, etc., constituïran l'objecte d'aquesta reflexió. Un treball, en definitiva, que, a partir d'unes bones pràctiques i les seves valoracions, esdevingui un marc de referència en els propers anys per al desenvolupament de les activitats educatives que van més enllà de l'horari lectiu. ■

Carles Barba

Director general de la Fundació Catalana de l'Esplai
cbarba@esplai.org

RECUPERACIÓ I INTEGRACIÓ

DEL RIU HUASCO A LA CIUTAT DE VALLENAR, XILE

Vallenar és una ciutat de la tercera regió d'Atacama, a Xile.

És coneguda com la “capital del desert florit” i té una població de 50.000 habitants, l'activitat econòmica de la qual es basa principalment en la mineria i l'agricultura.

Geogràficament, Vallenar està situada en un turó i formada per terrasses a diferents nivells. Pel nivell inferior hi transcorre el riu Huasco, que neix a Alto del Carmen, a 40 quilòmetres a l'est de Vallenar, i desemboca a la ciutat de Huasco, a uns altres 45 quilòmetres, després de passar per la localitat de Freirina. El riu és un recurs hídric bàsic que es converteix en un agent comú de les quatre ciutats que integren la vall.

El riu Huasco penetra a la zona urbana de Vallenar i actua com a límit natural de la ciutat. Abans d'haver-se posat en marxa el projecte que exposem, aquesta zona d'entrada produïa una gran acumulació de detritus i brossa, amb el resultat lògic de proliferació d'organismes perillosos per a la salut i d'inundació dels terrenys. La zona de la ribera era, per tant, un veritable espai insalubre i marginal.

El Govern de Vallenar va plantejar la proposta del Paseo Ribereño, amb el lema *Vallenar, Ciudad Educadora*, i és des d'aquesta concepció que s'orienta tot el projecte. Un projecte que es posà en marxa —d'entrada per recuperar i integrar el riu Huasco a la ciutat— amb la clara intenció de capgirar la situació d'insalubritat i marginalitat. L'obra es va concebre des del començament com a normalització i canalització del riu, amb la intenció d'ordenar la ribera a través dels elements naturals del medi. Per això es van projectar murs de pedra, s'utilitzà fusta de la zona i s'hi incorporà el reg automàtic amb la mateixa aigua del riu.

És important destacar que per fer les obres es va contractar persones de la ciutat que estaven a l'atur, i d'aquesta manera es va permetre, d'una banda, que aquestes persones poguessin treballar i, de l'altra, que ho fessin en una obra dedicada a tots els habitants de la vila, millorant així, al mateix temps, els sectors social i econòmic.

Una vegada acabades les obres, el canvi és total: allò que abans era un erm assot insalubre s'ha transformat en un paratge saludable,

en jardinat i tranquil, del qual tothom pot gaudir. És un espai que s'ofereix a la comunitat local i als visitants per a l'ús d'activitats lúdiques, recreatives, esportives, artístiques, culturals i mediambientals a l'aire lliure. Un espai gratuït i obert, sense tanques que impedeixin el pas de ningú. Una millora que revaloritza la zona des de tots els angles, incloent-hi l'econòmic. El Huasco ha dotat la ciutat d'un passeig en harmonia amb l'entorn, construït amb una línia arquitectònica amable i integrada.

Però, a més de promoure les activitats participatives i festives per a la població, el passeig és un punt important d'atracció del turisme, cosa que ha comportat també una font interessant d'ingressos i noves modalitats de treball, com la venda ambulants.

El Paseo Ribereño és la gran obra arquitectònica de Vallenar que, com es pot veure, va molt més enllà d'una obra d'urbanisme i ha estat capaç d'aconseguir la col·laboració de diferents organismes en el finançament i el manteniment de l'obra. Concretament, entre les institucions públiques que hi han participat, hi ha el Ministeri de l'Interior del Govern de Xile, que va finançar la primera fase del passeig, mitjançant un projecte d'absorció de mà d'obra els anys 1993 i 1994. D'altra banda, el Ministeri de l'Habitatge i Urbanisme finançà la segona etapa. La tercera etapa, el 1998, es va construir amb fons municipals. La quarta i la cinquena van córrer a càrrec novament del Govern del país.

Tot això ha donat pas al canvi total d'una zona marginada que s'ha transformat en un espai multifuncional de més de dos mil metres lineals d'àrees verdes, amb una amplada mitjana de 25 metres, que ofereix a la comunitat la possibilitat de fer activitats lúdiques i recreatives a l'aire lliure, utilitzar els jocs infantils, estar en contacte permanent amb la natura, gaudir de les rampes de *skate* i de les pistes esportives i utilitzar les piscines i el camí d'accés al passeig com a via per a bicicletes de muntanya.

«Tota una ciutat gaudeix de l'espai a través de les diferents activitats que organitza el municipi.»

L'execució del projecte va presentar algunes dificultats de tipus legal a l'inici dels treballs els anys 1993 i 1994, perquè les obres s'emplaçaven en un terreny d'interès públic i no s'hi podia construir. Per resoldre el problema, els organismes encarregats de vetllar per la bona utilització d'aquest bé públic van acordar aprovar el projecte que formulava l'Ajuntament de Vallenar, amb la condició que totes les construccions que s'hi fessin tinguessin caràcter d'inundables, atès que estan situades geogràficament dins la llera natural del riu i no poden entorpir en cap cas el flux de les aigües. Per això, el disseny arquitectònic és principalment de línies corbes i les construccions se situen una mica enretirades del curs del riu. La fe en el projecte dels organismes que l'han dut a terme ha aconseguit, d'una banda, tirar endavant una obra innovadora i interessant per a la ciutat en la vall del Huasco i, de l'altra, captar no solament l'interès local, sinó també el nacional i l'internacional.

Tota una ciutat gaudeix de l'espai a través de les diferents activitats que organitza el municipi, com són, per exemple, les classes massives d'aeròbic per a mestresses de casa, els jocs, les caminades, els festivals, les competicions esportives, els concursos d'art —pintura, poesia i fotografia—, els treballs a l'aire lliure amb persones grans, les diferents activitats de caire ecològic i la utilització, a l'estiu, de les piscines naturals.

En aquest sentit, el fet de tenir un riu practicable i una piscina cada dos-cents metres gairabé en la mateixa llera, fa que els habitants puguin gaudir dels caps de setmana i les vacances sense haver-se de moure de la ciutat.

La màxima animació al Paseo Ribereño es veu en les activitats que s'organitzen per a tota la població en dates com l'aniversari de la ciutat, l'espera de l'any nou a la vora del riu i altres tipus de festes que fomenten els costums i les tradicions propis del país. De manera permanent hi ha les activitats que desenvolupen les escoles i les organitzades pels diferents programes municipals.

L'arranjament d'aquesta zona de la població ha portat també a la necessitat de renovar la infraestructura i les vies transversals que hi convergeixen, per completar la intervenció integral de l'entorn.

En realitat, aquesta obra de renovació del riu:

- Proporciona un espai per a la trobada i el diàleg
- Respecta el medi ambient i indueix a respectar-lo
- Promou i activa l'animació cultural
- Incorpora els ciutadans i els visitants en la col·laboració i la participació

– Es dirigeix als habitants de totes les edats

– S'ofereix a les famílies, les persones grans, les persones discapacitades i les que pertanyen a grups més desfavorits.

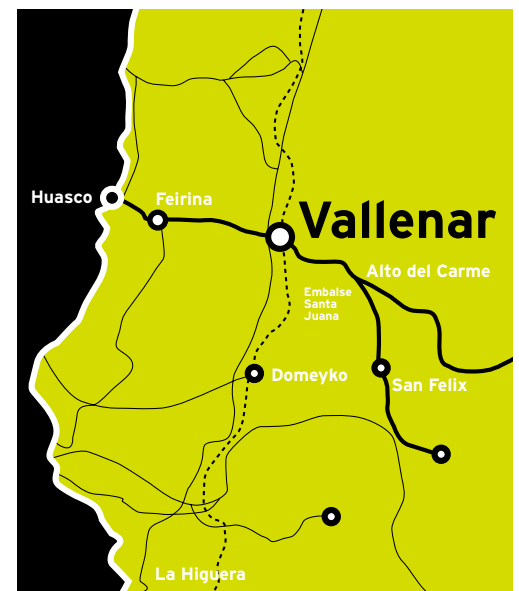
Segons el primer principi de la Carta de Ciutats Educadores, "Tots els habitants d'una ciutat han de poder gaudir en condicions de llibertat i d'igualtat dels mitjans i oportunitats de formació, d'esbarjo i de desenrotllament personal que la mateixa ciutat ofereix. Caldrà, doncs, tenir en compte totes les categories amb les seves necessitats particulars."

Vallenar aconsegueix aquest principi, i ens consta que tots els altres també, tant a través d'aquesta obra i el seu ús com mitjançant moltes altres actuacions. ■

Secretaria de l'Associació Internacional de Ciutats Educadores
www.edcities.bcn.es

"El riu i la seva recuperació per a la pràctica de l'esport"
Camila Valeska Herrera Herrera, 7 anys

ON I COM

Superfície total Xile	750.000 km ²
Població total Xile	14.800.000
Població urbana	84,3%
Població Vallenar	50.000 habitants
PIB per càpita	8.787 \$
Taxa d'inflació (1998)	5,1%
Esperança de vida	75,1
Índex de fertilitat	2,4
Taxa d'analfabetisme total	4,6%
Taxa d'analfabetisme població 15-24 anys	1,3%
Població 6-14 anys	2.505.000
Taxa d'escolarització	89
Ràtio alumnat/professorat	
Infantil	30
Primària	30
Secundària	s.d.
Despeses en educació	
% sobre el PNB	3,6%
% sobre despesa Govern	15,5%
Ordinadors per 1.000 habitants	54
Usuaris Internet per 100.000 habitants	203

LA NOVA MONEDA

A L'OMIC ENS N'INFORMEN

Des de l'1 de gener de 1999, encara que moltes vegades no ho tenim en compte, l'euro és la moneda de la Unió Europea. Tanmateix, a efectes pràctics ho és només d'una manera virtual, ja que fins al proper 1 de gener no el tindrem a les butxaques i no el podrem utilitzar per a les nostres primeres compres.

Aquest esdeveniment té molt més valor del que sembla a primera vista. Dotze països de la Unió Europea deixen les seves monedes nacionals per passar a utilitzar-ne una de nova. Com deia Martin Feldstein, l'efecte psicològic que tindrà serà únic, ja que la moneda és un dels senyals d'identitat d'un país. Recordem, a tall d'exemple, que la dracma, amb més de 2.600 anys d'existència, desapareix i l'euro recull el seu testimoni.

La Direcció de Comerç i Consum de l'Ajuntament de Barcelona considera que la introducció de l'euro i les campanyes de formació que s'estan desenvolupant entorn d'aquest fet tenen un valor afegit que cal aprofitar. Un canvi com aquest cal explicar-lo i fer-lo comprendre a tots els sectors de la població, atès que tothom n'és part i ningú no pot dir que no li interessa. Per això és necessari que les actuacions que es portin a terme es facin amb la col·laboració de diversos estaments i entitats, de manera que es doni a la societat civil la màxima informació.

«L'impacte psicològic és, sens dubte, el més important i el que afecta a tothom perquè tots som consumidors i consumidoros.»

ALGUNES ACTUACIONS

Per desenvolupar la formació i la informació a la nostra ciutat, s'han portat a terme un seguit d'actuacions, entre les quals volem anomenar algunes, ja que poden constituir una pauta per a altres accions.

A quatre mercats de la ciutat es van realitzar un seguit de simulacions en les quals els nois i noies havien de comprar l'esmorzar en euros. D'aquesta manera, a més de familiaritzar-se amb la nova moneda, rebien explicacions sobre temes de consum alimentari. En l'experiència organitzada per l'associació Europa Som Tots, van col·laborar-hi, a més de la Direcció de Comerç i Consum a través de l'Oficina Municipal d'Informació al Consumidor (OMIC), l'Institut Municipal

HEM LLEGIT...

Diàleg entre cultures

Les relacions entre les persones de diferents cultures que es produeixen en l'educació de persones adultes posen de manifest la necessitat de reflexionar sobre com s'estableixen aquestes, quins són els elements que hi intervenen, quins hi predominen i quins d'aquests provoquen barreres per a la interrelació i, conseqüentment, per a l'aprenentatge.

En la mesura que des dels centres i les associacions d'educació de persones adultes es creen espais per a la comunicació i la interrelació de diferents persones, es posen de manifest les grans possibilitats d'intercanvi cultural, d'aprenentatge entre cultures i de construcció de noves maneres de veure el món, la cultura, el treball i el fet formatiu en si mateix.

Malauradament les inèrcies corporatives i acomodaticies han anat reduint o tancant els espais de relació i comunicació interpersonal dels centres d'educació de persones adultes. Això ha provocat que, a poc a poc, moltes persones adultes hagin quedat al marge de l'educació o que d'altres n'hagin quedat excloses només pel fet de pertànyer a una cultura diferent a la hegemònica. És el cas de la comunitat gitana que, malgrat viu entre nosaltres des de fa més de cinc-cents anys, és molt poc present en l'educació de persones adultes tot i ser un dels col·lectius de major demanda potencial.

Avui, a causa de la nova onada migratòria al nostre país, s'ha generat una certa preocupació pel tema de la diversitat cultural. Des d'interessos diferents i molts cops oposats, administracions,

diverses ONG i associacions han posat el punt de mira en les necessitats de les persones immigrades, entre elles les de l'educació de persones adultes. Podria dir-se que hi ha una major atenció a aquests col·lectius i això ha generat algunes respostes. De tota manera, aquestes actuacions no sempre responen a les demandes, ni a les necessitats, de vegades perquè la resposta es dóna de manera intuïtiva i d'altres perquè es realitzen estudis de necessitats sense tenir en compte a les persones a qui s'adrecen.

Des d'un plantejament democràtic i social de l'educació de persones adultes cal superar aquells procediments erronis específics de la modernitat tradicional i que van caracteritzar la il·lustració: "tot per al poble, però sense el poble"

Cal introduir mecanismes perquè tothom hi pugui participar i les diferents perspectives puguin ser incloses en les anàlisis i les propostes. Preveure com accedeixen totes les persones a l'educació i quines dificultats troben per fer-ho o per poder continuar un procés de formació. Quines són les limitacions institucionals i quines són les personals de cara a la participació de totes les persones i totes les cultures en l'educació de persones adultes. Es tracta de tenir present també com s'inclouen de manera positiva les diferents perspectives i cultures en el si de l'educació de persones adultes per tal d'ampliar la perspectiva multicultural de l'oferta, els processos i procediments de l'educació de persones adultes.

Papers d'educació de persones adultes. Núm. 36
Abril de 2001

LECTURA

Miguel Ángel Santos Guerra
La escuela que aprende
Colección Pedagogía, 4
Editorial Morata. Madrid. 2001

L'escola és una institució que ensenya, però ha de ser també una organització que aprèn. S'acostuma a parlar del *currículum de l'escola*, és a dir, del que l'alumnat ha d'aprendre, de la forma en què ho ha de fer i de com s'avalua l'aprèn. Però no es pensa en el *currículum per a l'escola*, és a dir, què és el que l'escola ha d'aprendre i per què, com ho podrà fer, quins obstacles hi ha perquè aquest aprenentatge sigui real i com es pot comprovar si l'està fent d'una manera efectiva i entusiasta.

Partint de la idiosincràsia de la institució escolar, i en el marc de la cultura neoliberal, el llibre ofereix una anàlisi del que ha d'aprendre l'escola, dels obstacles que dificulten el seu aprenentatge i dels processos, generals i concrets, que permeten assolir-lo. L'autor fa una reflexió sobre el caràcter dinàmic de la institució, el seu compromís social i la seva necessitat d'adaptar-se als nous reptes i exigències. Aquest plantejament exigeix modificacions en les concepcions sobre les funcions de la institució escolar, en la forma de seleccionar i formar als professionals que hi treballin i en la forma d'organitzar la pràctica escolar.

VA DE WEB

Aquest mes us presentem la web creada per l'àrea de treball i ensenyament de l'Institut DEP que recull molta informació sobre educació i treball. Incorpora un cercador amb algunes categories temàtiques, com ara escoles d'estiu, estudiar a l'estranger, beques, ajuts, fons documentals, publicacions, serveis per als estudiants, per als centres educatius, administració pública, legislació, enllaços d'interès, associacions i institucions. Edita un butlletí electrònic setmanal al qual us podeu subscriure gratuïtament. www.educaweb.com

LES ESCOLES IL·LUSTREN LA REVISTA

Continuem amb aquest número una complicitat llargament buscada i iniciada a l'anterior número de la revista: que algunes de les escoles de disseny capdavanteres de la nostra ciutat ens il·lustrin la revista amb alumnat, que està cridat a esdevenir el futur en aquest camp. Les escoles Massana, Eina i Elisava ens han volgut fer costat en aquesta tasca d'obrir camins a nous il·lustradors i noves il·lustradores, mostrant tot el potencial que les futures generacions d'artistes ja presenten. Desitgem, doncs, una col·laboració llarga i fecunda!

CONVOCATÒRIES

Tertúlia cafè:

Llocs i moments d'encontre educatiu

Dijous, 15 de novembre, a les 18 h a la Sala d'actes de l'Institut d'Educació, Pl. d'Espanya, 5. 08014 Barcelona.
 Us preguem que confirmeu la vostra assistència trucant al telèfon 93 402 36 63, abans del dia 13 de novembre.

El Projecte d'Educació en Valors de l'Institut d'Educació de l'Ajuntament de Barcelona, comunica la propera trobada "Lluna Verda" amb una tertúlia que porta el títol de *Llocs i moments d'encontre educatiu*. Justa Zafra i Àngels Rabadà conduiran les nostres inquietuds sobre un tema d'importància primordial en el treball amb petita infància. Les dues convidades són dones que han desenvolupat pràctiques i reflexions innovadores i ens poden ajudar a canviar les nostres mirades.

ELS I LES QUE HEM ESCRIT EN AQUEST NÚMERO

- Lluís Álvarez. Oficina Municipal d'Informació al Consumidor
- Carles Barba. Fundació Catalana de l'Esplai
- CEIP Pit-Roig
- Daniel Boquera. Centre Cultural Les Corts
- Eulàlia Bota. Associació de Mestres Rosa Sensat
- Dolors Casas. EBM Roure-Clot
- M. Teresa Esteve. Centre Cultural Les Corts
- Raimon Guilera. FAPAC
- Roger A. Hart. City University of New York
- Eugeni Madueño
- Secretaria de l'Associació Internacional de Ciutats Educadores
- Secretaria del Consell Escolar Municipal
- Lluís Segarra. El Quinzet de matemàtiques
- Montserrat i Àngels. CEIP Joan Miró
- M. Antònia i Pilar. AMPA del CEIP Joan Miró
- Pol i Tània. Alumnes de cycle superior de primària del CEIP Joan Miró
- Roser, Carme i Manel. CEIP La Farigola del Clot
- Felip. AMPA del CEIP La Farigola del Clot
- Alba i Joan. Alumnes de cycle superior de primària del CEIP La Farigola del Clot

de tot una mica

Per Lluís Alba

LA TIRA CÒMICA

VULL REBRE BARCELONA EDUCACIÓ A CASA BUTLLETA DE SUBSCRIPCIÓ GRATUÏTA

Nom _____

Cognoms _____

Adreça i telèfon de contacte _____

Codi postal i població _____

Professió _____

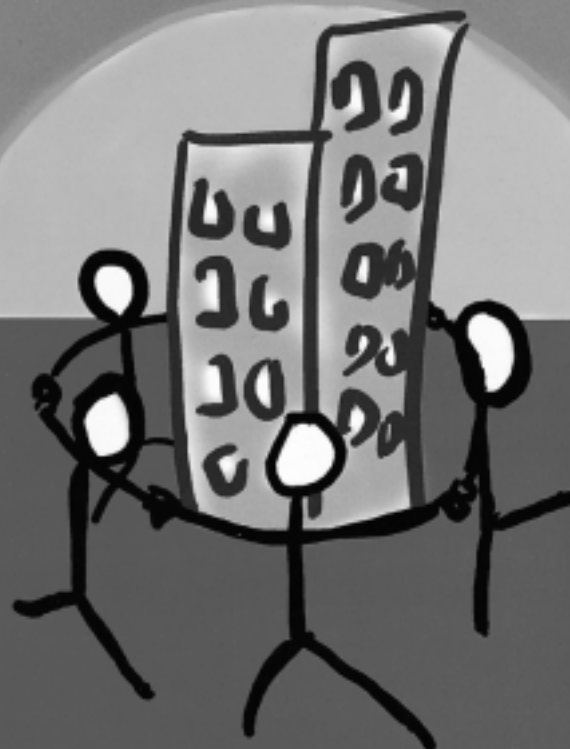
Lloc de treball _____

Remeteu-la a:
Revista Barcelona Educació: Pça. Espanya, 5 08014 Barcelona
 Fax: 93 402 36 01 e-mail: imebatencio@mail.bcn.es

"La finalitat de les dades personals sol·licitades serà oferir-li serveis de l'Institut d'Educació de l'Ajuntament de Barcelona. Aquestes dades s'inclouran en un fitxer confidencial i estaran protegides conforme al que s'estableix en la Llei 5/1992 de 29 d'octubre, de regulació del tractament informatitzat de les dades de caràcter personal, que quedarà a la seva disposició per a la seva consulta, modificació o cancel·lació."

5º Encuentro Estatal de Ciudades Educadoras

Perspectivas Locales ante el Proceso de la Globalización

AYUNTAMIENTO DE CORDOBA

22, 23, 24 de noviembre de 2001

www.cordobacongress.com

Ajuntament de Barcelona